

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Mégjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szombat, július 23-án.

202. szám.

Az igazi vádlottak.

Annak a becsületsértési pörnek az ötletéből írjuk az alább következőket, amelyet ma tárgyalt a budapesti büntető bíróság.

Nem magával a pörrel akarunk foglalkozni; ahhoz s a benne szereplő személyekhez itt semmi közünk. De határozottan az ujság első helyére való, hogy megvilágítsuk egy kissé azt a nagyfontosságú közgazdasági hátteret, amelyből a mai becsületsértési pör kiemelkedett. Ha post festa történik is, még sem fog ártani az objectív vélemény-mondás az ugynevezett gabona-elővételek ügyében.

A gazda előre eladja lábón álló termését februárban, márcziusban, áprilisban: szóval, bőven az aratás előtt. Ez az elővételi ügylet. Elad pedig vagy határozott mennyiséget, vagy egész termését, vagy annak valamilyen hányadát. Az eladás alkalmával vagy csak foglalót kap, vagy megkapja az egész vételárat, vagy legalább is annak jelentékeny részét. Ez is hozzátartozik az elővételi ügylet fogalmához.

Eddig nem lehet kérdésessé tenni a kötés jogosságát, tisztességét. Legföljebb arról lehet szó, hogy minek bocsátkozik a gazda kockáztatott ügyletbe? Amire azonban az az egyszerű felelet, hogy eladó és vevő egyaránt nyerhet és veszíthet; ha felmegy őszi a buza ára, akkor a kereskedő nyer s a gazda veszít, ha lemegy, akkor a gazda nyer s a kereskedő veszít.

Hanem a vételár meghatározása körül már nagy bajok, súlyos beszámítás alá eső közgazdasági, sőt büntetőjogi bűnök eshetnek meg.

Ha tisztességes vevő áll a gazdával szemközt, akkor az eladó a teljes őszi árat kapja meg a terméséért. De ha a gazda meg van szorulva pénz dolgában, ha tisztességtelen vevővel kerül össze, az bizony kihasználja az ő megszorult helyzetét és jóval olcsóbban veszi meg a buzáját, mint a mennyit az őszszel érni fog. Így áll elő az, amit gabona-uzsorának neveznek.

Már most bizonyos az, hogy a mi rendezetlen gazda-hitelviszonyaink során évenként elég sok kisebb-nagyobb gazda jut abba a szituációba, hogy pénzre van szüksége, de nagyon és intőzettel nem tud hitelt kapni. Az is kétségtelen, hogy fölös számmal akad ez országban tisztességtelen vevő, aki ezt a helyzetet nagyon szívesen kihasználja.

Mindnyájan tudjuk, mindnyájan fájunk, hogy Magyarországon meglehetősen nagy és veszedelmes gabona-uzsora folyik. És mindnyájan érezzük és követeljük, hogy ennek az uzsorának az elbűntetésére minden követ meg kell mozgatni. Csakugyan ez év elején ki is adott rendeletet a belügyminiszter is, a földművelési kormány is, kegyetlen intézkedéseket rendelvén. De már a rendelet hatásáról később lesz szó.

Néhány év óta több előkelő fővárosi gabonakereskedő-cég is foglalkozott elővételi ügyletekkel a legszolidabb, a leg-

tisztességesebb alapokon. Természetesen tavaly is, amikor a buza ára öt forintra felszökött.

Amikor ez az áremelkedés bekövetkezett, hirtelen félreverték a harangot: akik sajnálták, hogy a gazda nem tizenegy forintot kapott a buzájáért, hanem csak hatot.

és akik nagyon sajnálták, hogy miért nyer az a kereskedő öt forintot minden mázsa után.

Kivált a második csoport lármázott erősen a sajtóban, a megyék székházain. E lármának lett eredménye az a két miniszteri rendelet.

Azt persze nem tudták a lármás urak, hogy az elővételek a nagy áremelkedés dacára is óriási veszteséget okoztak a kereskedőknek. Amikor a kereskedő megkapja a hirt bevásárlójától, hogy az összevett, mondjuk, ezer mázsát hat forinton, akkor ő eladott a börzén határidőre ugyanannyit 6 forint 10 krajczáron, azt gondolván, hogy így föltétlenül biztosít magának tíz krajczár hasznot. De nem így történt; a gazdának silány volt a termése, tehát ezer mázsa helyett csak kétszázat szállíthatott, a kereskedő azonban nem hivatkozhatott a rossz termésre, neki a teljes ezer mázsát kellett szállítania, illetve az egész ezer mázsa után kellett az árkülönbözetet fizetnie. Így aztán a kereskedő nyert ugyan kétszáz mázsán öt forintot, de viszont ezer mázsa után veszített 4 forint 90 krajczárt. Könnyű kiszámítani,

Strófák.

Az adsapáli fügefák kivirágoztak, mikor a szökevény királyfi megpihent alattuk. Akarom hinni, hogy a bártfai fenyesekben is lesz ennyi udvariasság, mikor a szökevény királykisasszony keres árnyékukban pihenést. Gondolják meg, hogy az adsapáli fügefák egy férfi kedvéért is virágba hajtottak . . .

Szegény skribler, melegen ajánlom gondjaimba a szökevény királykisasszonyt. De nincs, akiért térdre is tudnék roskadni, csak ő, akivel valami titokzatos hatalom ki tudott forgatni a saját világból. Mert én is ültem hiteltenségemben, mint pók a hádjában és most kibujtam belőle, hiszek. A királykisasszonyban és a kedvéért mindenkiben. Még csodákban is merek hinni s amikor a nyári éjszaka csöndjében kigyöngyözik pillám alól a köny, nem rüstellem elképzelni, hogy minden könyem fölszáll az égboltra, csillaggá lesz és ahogy megsokasodik, az egész csillagraj odahúzódik Bártfa fölé és ezer szemmel őrködik az én királykisasszonyom fölött. Pedig van ott csillag, nyilván elég. De van kincse az embernek, aminek őrizetére kevesli a másféle is elfoglalt gondviselést és külön istent kívánna, aki csak

az ő kincsére vigyázzon. Nekem pedig ilyen kincsem a királykisasszony, a szökevény. Félek vagyok a nagy szeretettől és nem bírom a földben, nem bírom az égben. Hiába iparkodtak sok ezer esztendőn keresztül megszállítani a magukban való hitet és bizodalmat, nekem csak az jár az eszemben, hogy a föld néha megrengett, az égből pedig olykor leszakadt valami: egy csillag, egy meteor. Ah, ha ők is ravaszok volnának! Ha az egyik el akarna nyelni, a másik le akarna reá esapni! Félek tehát és gondolatban ezerszer kiáltom a királykisasszony felé: vigyázza járjon, mert a föld a halál szája és nem lehet tudni, mikor nyílik meg; az ég pedig a halál tükre, amit jó magasra tart, hogy lopva figyelhesse meg benne, kik a kedvére valók az odalenn bolygók sokaságában! Hát vigyázza járjon, királykisasszony, meg ne tessék a földnek, az égnek! Maradjon az enyém, aki reszketve gondolok magára, mikor megszökött a bártfai fenyesek közé . . .

Azon gondolkozom, miért mondom magát szökevénynek, holott én ültettem a vasuti kocsiába és százszor csókoltam meg mindenük újját. Sőt azt is láttam, hogy elakadt a hangja, amikor bucsut akart mondani. Nem szökött, talán szívesebben is maradt volna. De most

már úgy képelem, hogy megbarátkozott a bártfai fenyesekkel és nem bánja, hogy itt hagyott engem. És nem győzöm már csodálni a magam bátorságát, hogy utnak engedtem. Honnan is vettem azt a rettentő bátorságot? Aki úgy éreztem, hogy idehaza nem bocsájtánám el a kezemről, mert veszedelembe csalahatja minden ablak és minden utcza, rá merem bízni a vasutra, erre a legveszedelmesebb kisértőre. Aki úgy éreztem, hogy az istennek van ugyan némi prakszisa, miképen kell a jókra vigyázni, de azért magam is segédkezni akartam az istennek, most bele merem nyugodni, hogy nélkülem mozogjon a világban. Mondom, nem győzöm csodálni a magam bátorságát. De már vége is a nagy bátorságnak és tele vagyok aggodással. A vágató kocsiról, mely előtttem elhalad, rémület fog el, hogy abban a pillanatban nem sétál-e maga gyanutlanul a kocsiuton. A zivatartól, melynek közeledését sötétlen hirdeti az alkonyi égből, megáll a szívem verése, hogy nem éri-e a szabadban a vihar. A katasztrófa miatt, melyet tegnap olvastam valamelyik ujságban, nem merek ujságot a kezembe venni, mert mi lenne vélem, ha azt mondanák el a sűrű sorok, hogy magának történt valami baja. Ami baj ember fiát érheti, azt mozgó-

hogy ily módon kissé nehéz a milliók szerzése. Ez történt tavaly.

De hát nem az a fontos, hogy a kereskedő nyert-e, vesztett-e. Hanem fontos annak a két rendeletnek a hatása.

A rendeletek hatása alatt kifejezték azt a véleményt, hogy az elővételi ügylet és a gabonauzsora ugyanaz. Itt kezdődött aztán az, amivel érdemes a közvélemény előtt foglalkozni.

A nagy czégek egyszerűen abban hagyták az elővételi ügyleteket; csudálatos, de nem igen volt inyükre, hogy uzsorásoknak tekintsek őket. Az a két rendelet tehát bámulatosan szuperált. Egyrészt kiszorította az elővételekből a tisztességes kereskedőket, másfelől ropant módon korlátozta ezt az üzletágat.

Ez pedig kettőt jelent:

Tisztára söpörte a tért az uzsorások számára, megszüntette a szolid kereskedelem versenyétől azokat, akik nem tulságosan finnyások, akik a vizsgálóbíróval való érintkezéstől se ijednek meg.

Másrészt azokra a gazdákra nézve, akik előre látták az őszi árhanatlást, lehetlenné tette, hogy ezt az előrelátásukat érvényesítsék, ha csak nem akartak abba a hirbe keveredni, hogy uzsorásokkal pakálnak.

Arról nem is szólva, hogy a nagy kereskedő-házak visszavonulása sokféle valóságos hitel-kalamitást okozott az elmúlt tavasszal.

A rendeletek a helyett, hogy az uzsorát üldözték volna, agyonütötték az elővételi ügyleteket és nagyra nevelték az uzsorát. Nem distingváltak, tehát természetesen dolog, hogy máshová ütöttek, mint ahová czéloztak.

Alkalmasint más lenne ma a buza árának a képződése, ha egy népszerűsítő áramlat azokat a rendeleteket ki nem csikarja. Az agitáció megkapta a magáét, de a magyar gazda túlnagy áron fizette meg ezt a sikert.

Ezt a szomorú igazságot juttatta felémre a mai becsületsértési pör. Nem lehet szavunk a meghozott ítélethez, de az a bizonyos kisbíró, akinek mindenről megvan a maga véleménye, azt mondja bennünk, hogy ebben az ügyben mellékes az elítélt kereskedő, mások az igazi vádlottak.

POLITIKAI HIREK.

Horánazky választói közt. Horánazky Nándor, a nemzeti párt elnöke, a jövő héten Karlsbadból Budapestre érkezik, hogy elbarátaival a kiegyezés kérdésében értekezék. Horánazky Nándor csak néhány napig marad Budapesten és aztán választókerületébe utazik.

Az államtitkár bucsuja.

Vörös László, a kereskedelmi miniszterium távozó államtitkárja megkezdte bucsuzását. Tegnap elnőkölt utoljára abban a vegyes bizottságban, melyet a villamossá változott lóvasut ellenőrzésére kiküldöttek s ezt az alkalmat a bizottság tagjai felhasználták arra, hogy melegen kezdet szorítsanak a magyar közlekedésügy legkiválóbb képviselőjével, hogy lelkes szavakban méltassák fáradságtalan munkásságát, kitartó buzgalmát, méltányos és igazságos törekvéseit. Megköszönték neki, amit az ország eddigelé még nem tett meg elegendőképen, hogy európaszerte elismertté és elsőrangúvá tette Magyarország és a magyar főváros közlekedésügyét.

Az államtitkár is megköszönte az elismerést, talán egy kissé meg is volt hatva (hogyan, minden jószívű ember meg van hatva minden bucsuzáskor), s ezzel az ügy el van intézve. Azaz még nincs. Lesz ilyen bucsuzás még egy, vagy kettő, vagy lesz talán száz is. Mindenütt őszinte melegséggel, igaz sajnálattal mély meghatottsággal bucsuznak majd farádi Vörös Lászlótól, s bizony nem egy becsületes, igaz köny gördül majd le a szépen kiválaszt fekete szalonkabátokra.

Semmi ez a pár köny, ez a pár érzékeny jelenet. Felejtsük el. Mert nagyon jó ezt a keveset elfeledni, ha elgondoljuk, hogy a jövőre hányszor fognak a magyar közlekedésügy em-

berei megint elérésényedni. Mi az a pár köny ahhoz a sok ezerhez képest, ami majd csak ezután következik.

Különbben ne menjünk még nagyon előre, menjünk inkább egy kissé vissza az idők rendjén. A szabadelvű pártkörben már tudja néhány ember, vagy öt-hat, s ha ötven-hatan tudják, az annyit jelent, hogy mindenki tudhatja. Mi tehát elmondjuk mindeneknek, hogyan történt Vörös László első bucsuzása, nem a bizottságok tagjaitól, hanem a saját miniszterétől.

Báró Dániel Ernő rendkívül meg volt hatva, mikor most egy hete elbucsuzott a jobbkeztől. Halvány volt az arca és remegő a hangja és így szólt:

— Kedves barátom! Nagyon sajnálom, hogy a dolgok így fejlődtek, s hogy te kénytelen vagy itt hagyni. Nagyon fáj a szívem!

S a miniszternek kicsordult a könye és lefutott a szürkülő szakállára.

Vörös László vigasztalta:

— Nem lesz olyan nagy az ür, amit magam után hagyok.

— Hagyd csak, azt én tudom! Nem vagyok fiatal ember, sokat próbáltam már az életben, folytatta a miniszter, de hidd el sohasé volt olyan nehéz a szívem, mint ebben a pillanatban.

S a miniszter szeméből egy második köny gördült le. Azután, kissé naivan, ahogyan szokta, így folytatta:

— Kedves barátom! Egyre kérlek, mielőtt elbucsuzom tőled. Igérd meg, hogy akármilyer helyzetben, bármikor az életben szükséged lesz rám, hozzám fogsz fordulni. Amit ember megtehet, én mindenkor megteszem neked.

Vörös László halkán és szerényen így szólt erre:

— Igazán köszönöm a jóságodat. Igaz ugyan, hogy ez életben még sohasé kértem senkinek a kegyét, nem fordultam senkihez semmiért s ha az Isten is úgy akarja, ezentul se teszem, de azért köszönöm a biztatást. Mindenesetre megjegyzem magamnak. Ha szük sége lesz valakire, reád fogok gondolni, kegyek mes uram!

Ezzel váltak el meleg kézszorítások után.

sitva látja félelmem és nincs erőm, hogy csak egyet is visszatartsak. Sorra rohannak magára. És rajtam kiver a verejték, pedig maga talán édesen szendereg a bártfai fehér vánkások közt. (Hiszem, hogy jó vánkások és nem török a maga testét, szépséges királykisasszony.) Mennyit szenvedek! De milyen boldog volnék, ha minden szenvedés az én szívemre kapna kedvet és szünet nélkül valamennyi csak azt marczangolná! Hogy ne legyek olyan szenvedés, amelyik lopva Bártfa felé szökjék. És járhatna virágok közt, minden veszedelemtől óva a szép királykisasszony . . .

Az emberek, ha így meghallgatnák az én bolond félelmem szavát, nyilván kinevetnének. És virágozva a nyár virágaival, azt mondanák:

— Megint valaki, aki úgy érzi, hogy csak ő szeret. Pedig mindenki szeret. És megint valaki, aki azt képzei, hogy ő minden bajt fel tud tartóztatni, ha kezébe fogja azt a parányi kacsót, amelyiknél parányibb természetesen nincsen a világon. Pedig a jó isten egy magában is van olyan erős, mintha te, szegény bolond ember is segédkezel neki.

Est mondanák talán, akik hallanák félelmem szavát. S alighanem igazuk volna. Én

magam is meglepően bölcs tudok lenni, ha nem a magam érzéséről van szó és sok gonosz kaczagás van a lelkemen, amivel az írásaiban gyöngeszívű embereken elgunyolódtam. Igazam volt pedig, mint nekik volna, akik most az én gyöngeségemen mulatnának. Nincsen azonban nevetségesebb állat az embernél, mert őt a szive és a képzelődése is meg tudja ijeszteni, holott az ijedtséggel éppen ráérne, ha már nyakán van a veszedelem. De az okoskodás is nevetségés, mert hiába győzné meg vele az egész világot, mikor a saját szívét nem tudja meggyőzni. Az a szív tovább is képzelődik és tovább is fél, mint az enyém is, holott pedig mennyi józan okkal próbálom megnyugtanni. Hiába. Én százszor elmondom magamnak napjában, hogy ugyanaz a föld forog vele ott, mint idehaza; ugyanaz a nap játszik bujósít a bártfai fenyvesek fölött, mint amelyik idehaza tréfálgat; és ott is csak úgy vagyúlnak jó emberek és rossz emberek, mint ahol engem szaggat a félelem: — mire leereszkedik az éjszaka, az eszem elalszik és a szívem segítség nélkül vérzik, ahogy a nagy félelem megrohanja. Talán fel is sikoltok. És né mondja senki, hogy ez ostoba félelem, mert a veszedelemnek egyéb dolga is van,

semhogy mindig az én királykisasszonyomra leselkednék! Önök nem ismerik a királykisasszonyt. Ő maga keresi a veszedelmet, nevetve és félelem nélkül. Tartozom ugyanis megmondani, hogy a királykisasszony egy kicsit még fiatal. Még nincsen egészen ötesztendő.

Az én egyetlen gyermekem ő, akit királykisasszonynak szólítok. Vele van az isten és vele az édes anyja. Mind a ketten vigyáznak reá, az anyja azonkívül még valószínűleg labdázik is vele. Csak ő maga nem vigyáz magára, tudom. És ne félnek? Üzenetet küldök fátnak és embereknek, esdeklésem száll az éghez és a földhöz, magam pedig reszketve gondolok a királykisasszonyra, aki semmitől sem fél. Buzgón mormolom magamban: Oh, kisasszony, szépséges, vakmerő kisasszony, féljen már egy kicsit! Hiszen még nincsen egészen ötesztendő és nem kell már is okosabbnak lennie az édes apjánál! Féljen egy kicsit. És akkor nem bánom, ha az édes mama leveleiben megint azt tizeni:

— Hát minden papa olyan rossz?

Csak gorombáskodjék velem, királykisasszony. Ezt mégis könnyebben tűröm, mint a félelmet. És hogy kimondjam, magától meg is szoktam már a gorombáskodást . . . K. E.

Szentül gyakran voltak együtt, főképp az enquete-en, ahova és ahonnan közös kocsival jártak. Mindig mosolyogtak egymásra, mindig barátságosak voltak egymáshoz: a vizsálykodó miniszter és államtitkár. Azt pedig nem keresi senki, hogy mi volt bennük, belől.

Azt az egyet konstatálták a szabad- elvű pártkörben is, hogy a miniszter kétszer is könyezett, amikor elbucsuzott államtitkárjától. Az pedig a jövő dolga, hány-szor fog még könyezni, miután elbucsuzott.

KÜLFÖLD.

Uj nyelvtörvény. B é c s b ő l telefonozák: Holnap minisztertanács lesz, amelynek politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak. Már többször volt szó arról, hogy a kormány a 14. szakasz alapján új nyelvtörvényt ad ki. Ennek tervezetét közölte a legutóbbi nem kötelező tanácskozásokon az egyes német pártokkal. Ez a tervezet lesz a holnapi minisztertanács tárgyalásának főtárgya és ez alkalommal döntésre is kerül a kérdés, vajjon a 14. szakasz alapján életbeléptetik-e a tervezetet vagy sem. Hír szerint Baernreither lemond, ha a tervezet törvényté válik, mert ő mint cseh nem helyesli azt. Együttal azt is jelentik, hogy a Reichsrathot ez évben már nem fogják összehívni.

Ferdinand a román udvarnál. Pétervárról táviratozzák: A „Novoje Vremja“ Ferdinand fejedelemnek a román udvarnál tett látogatását a balkán félszigeti status quo szempontjából a legörvendesebb eseménynek mondja. Ferdinand fejedelem csak a hála adóját róta le, amidőn meglátogatta Károly királyt, ki Bulgária felszabadítása érdekében együtt harczolt Oroszországgal. A Balkán-államok csak egyesülve fejthetik ki egész erejüket; ennek a Macedóniára nézve táplált aspirációk álltak eddig útját. Most fordulat állott be és Károly király, valamint Ferdinand fejedelem pétervári látogatása bizonyára csak szilárdítani fogja a szívélyes viszonyt egyrészt Románia és Bulgária, másrészt Oroszország között.

A spanyol-amerikai háború.

Az amerikai hadseregről az európai lapok meglehetősen fitymálva beszéltek mindez ideig, dacára annak, hogy ez az állítólag szedett-vedett hadsereg ugyancsak elverte a sokat dicsért spanyol armádiát. Lapunk egy amerikai barátja, aki Clevelandban közjegyző, érdekes levelet írt nekünk, amelyben egészen más dolgokat mond el az amerikai hadseregről és az amerikai közszellemről, amelynek ez a hadsereg a létezését köszönheti.

Az érdekes és tanulságos levelet alább adjuk:

Glosszák a háborúhoz.

Cleveland, július hónap.

Kivéve az angol és a francia lapok egy részét, az egész európai sajtó elfogultan, kicsiny- lőleg és rosszakaraital foglalkozik Amerikával.

Az ezredéves kiállítás alkalmával Rombauer hazánkfa, aki St-Louisban a legfőbb ítélőszék elnöklő bírja, midőn az amerikai magyarság kegye- lete jeléül koszorut tett Széchenyi szobrára, érde- kes beszédet mondott, összehasonlítván Magyar- országot — mely százados mulasztásait az utolsó évtizedekben igyekezett pótolni — az alig százéves Egyesült-Államokkal, mely szinte óriási erőfejtés- sel iparkodik nemcsak egy vonalba helyezkedni a művelt nemzetekkel, de azokat mindenekben meg is előzni.

A most folyó spanyol-amerikai háború igen sok tekintetben hozzájárul ahhoz, hogy Európa szeme kinyíljon és lássa a dolgokat, amint vannak s ne úgy, amint azt az oceánzon tal képzelik.

A polgár-katonai rendszer előnye, a nagy- számú állandó hadsereg fölösleges volta soha szembeötölthben nem mutatkozott, mint most. A több mint 60 millió lakossal bíró Egyesült-Államoknak állandó hadserege 25.000 főre terjed és három hónappal a hadüzenet után kétszáz-

ötvenezer ember állott harcra készen, tel- jesen felszerelve. Hajóhada — bár új szerkezetű hajókból állott — kicsiny volt s ma már száma, tonnatartalomra és harczképességre az első közt foglalt helyet.

És nem a földből termettek a hadseregek s nem a tenger adta a hajóhadat, a hadüzenet készü- letlenül találta ez országot, és csak a hadüzenet megtörténte után szavaztak meg a szükséges össze- getek. A hadsereg felszerelésére mi se volt készen a raktárakban és nem a hajtóra, nem a gomb szine, nem a kardbojt és egyéb apróság az, ami hadsereget teremt, hanem a szellem, mely a polgár- ságban uralkodik, midőn háborúba megy a nemzet. Midőn az elnök az első 100.000 önkéntes behívá- sára kibocsátotta kiáltványát, négyszer annyi jelent- kezett; midőn a háború költségeinek fedezésére 500 millió dollár értékű 3 százalékos kötvényeket bocsátottak ki, ezt az összeget többszörösen tul- jegyezték és nem a bankok, sem a tőkepénzesek, hanem tuljegyették a közönség köréből. Ez a szel- lem az, mely nagygyá, hatalmassá teszi ez orszá- got, ez a szellem az, mely hadsereget teremt, olyan hadsereget, melynek győznie kell.

És ki vonult be mint önkéntes az első fel- hívás után? Európa sajtója szerint a dologtalan, munkakekerülő csöcselék, a nép alja, Európa zül- löttjei.

Nem igaz. Mert az önkéntesek nem harczed- zett katonák ugyan, hanem a fegyverforgatáshoz értő ugynevezett helyi katona-egyletek tagjai, kik egyes városok színejavát képviselik, a rendes milicz-ek; a polgári életben tekintélyes állást elfoglaló egyé- nek, kik békében katonásdit játszanak, hogy a há- boruban hazájukat szolgálhassák.

Hogy polgár-katonáink miként harczolnak, azt a rövid háború alatt mi se igazolja fényesebben, mint a július 2-án Santiago de Cuba ellen veze- tett ostrom, melyben több mint 1000 amerikai kat- onát öltek vagy sebesítettek meg, melyben Shaf- ter tábornok hadai halált megvető bátorsággal ro- hantak az ostromra és a nyolcz óráig tartott üt- közetben egyik külerődöt a másik után foglalták el s a hátyúk ágyuinak fedezete alatt harczoló spa- nyolokat a külerődökből kiűzték.

Nincs szándékom a háború részleteivel fog- lalkozni, ezeket feljegyezték a lapok, bár nem egy- forma tárgyilagossággal és nem mindig az igaz- sághoz híven. A végeredményeket azonban nem lehet elferdíteni.

De hát mi volt voltaképp a háború oka? Hogy Amerikát a humanitás szempontján kívül más is vitte e háborúba, az több mint bizonyos. Hogy azonban a háború kitörése sokkal később történt volna meg, ha Havanna kikötőjében a „Maine“ hadihajó nem repül a levegőbe, azt is el lehet binni. De tény az, hogy előbb-utóbb bármi ürügy alatt is háborúra került volna a dolog és pedig az amerikaiak által építendő nicaraguai csa- torna miatt. Ugy kereskedelmi, mint hadászati szempontból kívánatos, hogy ez a csatorna az Egyesült-Államok fenhatósága alatt legyen. Ezért van szüksége az Egyesült-Államoknak Kuba és Puerto-Rico szigeteire.

Ez az a kereskedői, kalmár szellem, mely- lyel a yankeet vádolják, de a világsajtó ugyan- akkor hallgat az ázsiai okkupációkról. Az orosz, angol, német vagy francia nemzetek meg- osztzkodhatnak Afrikán, szétdarabolhatják a kínai birodalmat; minden európai nemzetnek szabad ha- nis zászló alatt megnagyobbítania területét, sza- bad kereskedelmi és ipari érdekeit előmozdítani, csak attól a kalmár-lelkű yankee-től kívánja Európa koncertje, hogy ne huzza ki kardját a humanitás nevében a béke és rend helyreállításá- nak ürügye alatt, hanem mondja ki őszintén, mit akar és miért akarja így.

Az amerikaiak tervel.

London, július 22.

Az amerikaiak a jövő héten teljes erővel hozzáfognak Puerto-Rico ostromához. Hír sze- rint Miles tábornok ma 3500 emberrel hajóra szállott Siboney-ben. Miles egyuttal elégséges löszert és ágyut is visz magával. A hadsereg

San-Juantól hat mérföldnyire fog kikötni. San- Juant a gyalogság támadása alkalmával az amerikai hajóhad bombázni fogja. (N. Fr. Pr.)

Ütközet Manzanillónál.

Playa del Este, július 22.

A Manzanillónál történt tegnapi ütközet- ről hivatalosan azt jelentik, hogy az amerikai hajóraj elpusztított három spanyol kereskedő- hajót és öt ágyunaszádót. Az amerikai hajók- nak az volt a parancsuk, hogy pusztítsák el az ellenség hajóit, de a szárazföldi ütegekkel vagy erődökkel ne bocsátkozzanak harcra. Hír szerint a spanyolok vesztesége száz halott, míg az amerikaiaknak sem halottjuk, sem se- besültjük nem volt.

Manilla sorsa.

London, július 22.

A Reuter-ügynökség levelezője táviratozza Manillából e hó 17-iki kelettel:

Az amerikaiak egész hadereje és az ösz- szes fölkelők, vagy ötezer ember, július 15-én és 16-án ideérkezett. Valószínű, hogy Merritt tábornok megérkezése előtt nem kezdenek semmibe. Időközben a felkelők megismételték támadásaikat, miket a spanyolok, temérdek lö- szert pazarolva, viszonzotak. A spanyolok immár nem remélnék sikert. Élelmiszer csak szűken van. Minden jel arra mutat, hogy a spanyolok nemsokára kapitulálni fognak, bár szinteg úgy viselkednek, mintha harczolni akar- nának, hogy a látszatot megmentsék.

Amerikai vélemény a helyzetről.

Bécs, július 22.

A „N. Fr. Pr.“ holnapi számában közlemény jelenik meg a spanyol-amerikai háború következté- ben beállott helyzetről. Az amerikai forrásból szár- mazó közlemény a következőket tartalmazza:

Kuba és Puerto-Rico Spanyolország szá- mára minden körülmények között elveszett. Ennek a két szigetnek az átengedése a mini- muma annak, amit Mac Kinley Spanyolország- tól követelni fog. Puerto-Ricot az Egyesült- Államok minden esetre anektálni fogják, még pedig vagy Floridához csatolják, vagy pedig mint katonai gyarmatot szervezik és mint ilyen további stratégiai ujitások kiinduló pontjává teszik.

Puerto-Riconak a sorsa tehát, amelyet pedig még csak most készül megtámadni Amerika, már véglegesen el van döntve. Az amerikaiak jobban tudják, hogy mit akarnak vele, mint Kubával. Az egyelőre még nem bizonyos, hogy vajjon Kubát anektálják-e, vagy pedig megengedik-e a kubaiaknak azt, hogy önálló köztársaságot alakítsanak. Ennek a kérdésnek eldöntését az Egyesült-Államok attól teszik függővé, hogy vajjon a kubai felkelők továbbra is oly sok nehézséget okoznak-e az amerikaiaknak a kubai harczterén, mint eddig. Ha a kubaiak továbbra is akadályokat gördí- tenek az amerikaiak működése elé, úgy ezzel okvetlenül el fogják játszani azt a jogot, ame- lyet az amerikaiak számukra biztosítani akar- tak. Az amerikaiak ugyanis ebben az esetben megtagadják a kubaiaktól az önrendelkezési jogot és ők kénytelenek lesznek meghajolni az amerikaiak uralma előtt. Mac Kinley kijelentette ugyan, hogy Kuba független lesz, csak hogy e kijelentés óta Amerikában a vezető férfiak körében alapos kétely me- rült fel az iránt, hogy vajjon a kubaiak ké- pesek-e önmagukat kormányozni. Esetleg ideig- lenesen mégis megengedik nekik, hogy önkör- mányzatilag vezessék a sziget ügyeit. A szi- get kiűrtését későbbre hagyják az amerikaiak.

A Filippini-szigetekre vonatkozó állítóla- gos szerződés, amelyet Dewey a felkelők ve- zérével, Aquinaldóval kötött, nyilván apokrif dolog. Ha Spanyolország meg akar menteni még valamit, akkor a lehető leggyorsabban kell a békét megkötöni.

Cervera Amerikában marad.

Annapolis, július 22.

Cervera tengernagy állítólag kifejezte volna azt a szándékát, hogy nem tér vissza Spanyolországba, hanem a béke megkötése után fiával, ki szintén amerikai fogságba esett, Bostonban fog letelepedni.

A vörös kereszt-egyesület javára.

Berlin, július 22.

Vilmos császár a német vörös kereszt-egyesület központi bizottságának tízezer márkát utalványoztatott ki az amerikai és a spanyol vörös kereszt-egyesület javára. A császárné ezer márkát, Frigyes császár özvegye pedig öt száz márkát írt alá.

TÁVIRATOK.

Német hang a vámközösségről.

Berlin, július 22. A „Nationalzeitung” ma foglalkozik azzal az eshetőséggel, hogy Ausztria-Magyarország közt a vámközösség felbomlik. A lap különösen azt vizsgálja, hogy ennek milyen hatása lesz Németországra. A cikknek bennünket is érdeklő részei ezek:

Az egész kérdés rendkívül nagy fontosságú Németországra nézve, még pedig nemcsak ama nagy hatás miatt, amelyet a gazdasági különválás a kettős monarchia nagyhatalmi állására fog gyakorolni, hanem egyúttal amiatt is, mert a gazdasági különválás lassankint a politikai egységre is rendkívül zavarólag hatna és mert ez eshetőség folytán a monarchia mint hatalmi tényező sokat vesztené erejéből és nemzetközi jelentőségéből. Németországra fontos ez a kérdés a kereskedelmiszertődések szempontjából is. A legközvetlenebb szerződések kötése alkalmával természetesen egészen új viszonyok fognak előállni és hogy vajon ezek kedvezőek lesznek-e Németországra, az legalább is kétséges. A „Nationalzeitung” helyesli Baernreither beszédét, mert szerinte a magyarokkal szemben nagyon is helyén van, ha az osztrákok minden eshetőségre előkészülnek. Ez a nyilatkozat ahhoz is hozzá fog járulni, hogy Magyarországon is terjedni fog az a nézet, hogy nemcsak Ausztria fog veszteséget szenvedni, ha a kiegyezés létre nem jön. (N.W.T.)

Ferdinand fejedelem Oroszországban.

Szófia, július 22. A bolgár fejedelmi pár és Boris herceg oroszországi látogatása alkalmából a félhivatalos „Mir” s a független „Isztok”, „Courier de Balkan” és a bolgár kereskedelmi közlöny meglehangú cikkeket közölnek, amelyekben kifejezik a bolgár nép háláját a szíves fogadtatásért, amelyben a bolgár dinasztia Oroszországban részesült. A kormánykörökben és a társadalom minden osztályában nagy meglepedést kelt az a jóindulatú fogadtatás, amelyre a fejedelmi pár talált.

Pétervár, július 22. Miklós császár a tegnapi családi-ebéd előtt Ferdinand fejedelemnek az András-rendet és Mária Lujza fejedelemasszonynak a Szent Katalina-rendet adományozta.

A kínai zavargások.

London, július 22. A Reuter-ügynökségnek jelentik Hongkongból mai kelettel: A kvangsi lázadást még nem fojtották el. Az alkirály folytonosan küld csapatokat a zavargások színhelyére. Egy katonai mandarin parancsot kapott, hogy sorozzon be 500 válogatott embert Kanton és 1000 embert Kwangsi megvédésére. Ko Kuan Mun tengernagy kiadta a parancsot, hogy a hajóhadat helyezték készenlétbe, hogy Kwangba mehessen. Lavzantung tengernagy szintén besoroztatott 500 válogatott embert, hogy előre nem látott esetben felhasználhassa őket.

Bertulus megrendszabályozása.

Páris, július 22. Itt az a hír van elterjedve, hogy Bertulus vizsgálóbíró a kormány a vidékre akarja áthelyezni, mert az Esterházy-ügyben vezetett vizsgálatnál kitűnt, hogy nincsenek meg azok a képességei, amelyek nagyobb feladatok megoldására szükségesek. (N. W. T.)

Páris, július 22. Jelentőségteljes és elhatározó fordulatot várnak abban a vizsgálatban, amelyet Bertulus vizsgálóbíró Esterházy örököse ellen folytat. Most már Esterházy büntetésére került a sor, s az a kérdés,

hogy mily magasra kell felnyulnia a vizsgálóbírónak, hogy elérje őket. A „Figaro” az eddigi váliatásokat így jellemzi: Esterházy még mindig gyengélkedik, de már sokkal nyugodtabb. Ha Bertulus például azt kérdezi tőle: Érintkezett-e ön ezzel vagy azzal a diplomatával? ugy Esterházy így válaszol: Forduljon felvilágosításért X. ezredeshez vagy Y. tábornokhoz, azok többet tudnak, mint én. P a y asszony minden kérdésre azt feleli, hogy nem emlékszik semmire.

A walesi herceg betegsége.

Köln, július 22. A „Kölnische Zeitung”-nak jelentik Londonból, hogy a walesi herceget nagyon el fogja gyengíteni a lábbaja és a herceg előrehaladt korára, valamint arra való tekintettel, hogy régebben tifuszos láz rongálta meg a szervezetét, attól tartanak, hogy a lába meg fog bénulni. Orvosi körökben is általánosan el van terjedve ez a nézet. (N. W. T.)

A genfi strike.

Genf, július 22. Minthogy a strikeolók elfogadták a kormány közvetítő javaslatát, ma ismét folytatták a munkát az összes építkezéseknél. Az államtanács elhatározta, hogy az olasz szocialistaklubot bezárja és egy zászlóaljat szabadsággal. Egy honvédszászlóalj egyelőre szolgálatban marad.

Az angol flotta szaporítása.

London, július 22. Az alsóház mai ülésén Goschen a tengerészet első lordja kifejti a hajóhad szaporításának új tervezetét. Oroszország 6 új csatahajót épít. Az eredeti tervezetben 2 csatahajó van felvéve, a szónok tehát 4 új csatahajót kér. Az orosz tervezetben továbbá 4 új czirkálóhajó építése van felvéve. Szónok 4 új czirkálóhajónak és 12 torpedóuzóhajónak építését javasolja. Goschen az új tervezet költségeit 8 millióban irányozza elő; az új hajók összes költsége 15 millió forintra rug, beleszámítva az eredeti tervezetbe felvett új hajók 7 milliónyi költségét. Az új hajók úgy építendők, hogy a Suez-csatornán áthaladhassanak. (Helyeslés.)

A császár levélváltása.

Berlin, július 22. A lippei kormányhoz közel álló lapok kijelentik, hogy az a híres levélváltás Vilmos császár és a detmoldi regens közt nem a kormánytól származik. A kormány e félhivatalos nyilatkozata egész határozottan kijelenti, hogy a közlés tudta és akarata nélküli történt. A kormány e nyilatkozatában negatív benyomást kelt az a vallomás is, hogy a „Neue Bayerische Landeszeitung” híre a fejedelmek konfliktusáról megfelül a valóságnak. (N. W. T.)

A nemzetközi sakkverseny.

Bécs, július 22. A nemzetközi sakkversenyen, a mai, XXXVI. mérkőzésnél Janowski győzött Walbrodt ellenében, Blackburne Trenchard ellenében, Schowalter Baird ellenében, Lipke Marco ellenében és Maróczy Halprin ellenében. Csigorin és Tarrasch között remis lett a játék. A Pillsbury—Burn, Schiffers—Alapin játszma nincs befejezve.

HIRES.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Lauka Gusztáv 79 éves. Nagybecskereknek kétségén kívüli legérdekesebb alakja, Lauka Gusztáv veterán poéta most ünnepelte szűk baráti körben 79-ik születése napját. Igaz ugyan, hogy Lauka, aki Nagybecskereken mindenkinél Gusztáv bácsija, már két év előtt meg akarta ülni élte 80-ik és írói pályájának 60-ik évfordulóját, de akkoriban a jókedvű papok leleplezték a pia fraust és titokban elhozták Lauka anyakönyvi kivonatát, amiből kiderült, hogy a nyolczvanadik születésnap csak három év múlva következik be. Gusztáv bácsi eleinte haragudott, káromkodott is szeliden, de végtére ő mulatott a dolgon a legjobban. Az örök-ifjú veterán író, ki dacára annak, hogy mint már Arany János, Petőfi Sándor, Kossuth Lajos és Jókai Mór kortársa és barátja, felette mozgalmas életet élt végig, még sem viselte még az idő s Lauka ma is bámulatos egészségnak örvend. Tavaly, de majd-

nem minden évben elterjed a fővárosi sajtóban is a híre, hogy súlyosan beteg. Mire azonban a lapok leérkeznek Nagybecskerekre, Gusztáv bácsi — ki egyébként a legnagyobb gourmand — ott vacsorázik a plébánián, vagy a piaristáknál. Állandó levelezésben áll az összes politikai és irodalmi kitűnőségekkel s így például Falk Miksa, kivel annak idején együtt dolgozott a „Pesti Napló” szerkesztőségében, a következő levélben köszönte meg Lauka gratulációját, melyet az a legutóbbi kitüntetés alkalmából intézett hozzá.

Carlsbad, 12/7. 98.

Igen tisztelt collega ur! Két heti barátság után Carlsbadban megtelepedvén, megérkezésemkor itt találtam a szerkesztőség által utánam küldött magánlevelek közt azon szívélyes sorokat, melyekkel ön kitüntetésem alkalmából megtisztelni kegyeskedett. Alig képzelheti, mily jól estek az elismerés meleg szavai oly férfi részéről, aki nemcsak tanuja volt, hanem maga is kiváló mértékben részese is a nemzet azon nagy küzdelmének, mely 31 évvel ezelőtt diadalmas végét talalta. Már nagyon kevesen vagyunk, kik ama kor harcászai közül még a földön járnak. Isten tartsa meg önt még jó sokáig erőben, egészségben; szíves megemlékezéséért pedig még egyszer köszönetet mond tisztelő híve és régi bajtársa

Falk Miksa.

— Maróczy György temetése. Lovag Maróczy György holttestét az éjjel kivitték a kerepesi-úti temető halottasházába s ott tették ravatalra. A temetés iránt még senki sem intézkedett. Valószínűleg ápolónője és orvosa dr. Nagy Albert temettetik holnap délután 4 órakor.

— Osztrák-német barátkozás. Berlinből táviratozzák a „N. W. T.” útján, hogy az osztrák tornászok mintegy 700-an, Hamburgon át Berlinbe érkeztek. A fogadtatás nagyon szívélyes volt. A menet a pályaudvarról Vilmos császár szobra elé ment, ahol az osztrákok a németekkel együtt levett kalappal önkelték a Wacht am Rhein-t. Heil-kiáltások között ment ezután az osztrák csapat Vilmos császár palotája elé, ahol megállott, mire a zene a „Heil dir im Siegerkranz”-ot játszotta az osztrákok nagy gyönyörűsége. A „Berliner Tagblatt” szerint néhány osztrák tornászó sértő kifejezésekkel élt azok ellen a zsidók ellen, akik a boltajtóból nézték a menetet.

— Az Unneprontók. A brassai magyarság márczius tizenötödikén, a sajtószabadság kivívásának ötvenedik évfordulóján, ünnepi körmenetet tartott, amely — mint annak idején említettük — néhány izgága mesterlegény és a rendőrség nem egészen gyöngéd föllépése következtében nagy botrányra végződött. Maurer főispán a rendőrbiztos és a rendőrhadnagy ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el, amit a két terhelt megfőlebbezett. Az ügy a belügyminiszter elé került, aki most a főispánnak a fegyelmi vizsgálatot elrendelő végzését helybenhagyta.

— A varázsital. Temesvárról táviratozza tudósítónk az alábbi szenzációs hírt: Thiele Lajos városi hivataloszolga nemrégiben gyanus körülmények közt meghalt. Mivel a hatóság büntetést sejtett, házkutatást tartottak az özvegyénél, akit a gyilkossággal gyanúsítottak s akinél nagymennyiségű gyanus folyadékot találtak, továbbá szegedi és aradi urhölgyeket kompromittáló leveleket is, amelyben a levélíró hölgyek valami varázsitalokat rendeltek Thielenétől. A házkutatásnál talált folyadékokat és leveleket lefoglalták, a már fölhasználtnak indult holttestet pedig kiásták s a gyomorrészeket Budapestre küldték Feltár Emil országos vegyészhez. Az eddigi jelekből ítélve, szenzációs bűnpör fog kifejlődni ebből az ügyből. A vizsgálatot nagy apparátussal folytatják.

— A semmeringi szenzáció. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy dr. Netbal Vilmos császári törvényszéki titkár és a szeretője, Weinsteinné a Semmeringen öngyilkosságot követtek el. Erről az eseményről, amely nagy izgatottságban tartja a semmeringiekét, újabbán a következő részleteket jelentik dr. Netbal néhány nappal ezelőtt szabadságot kért a hivatalában és Prerába utazott. Itt találkozott Weinsteinnéval, akivel aztán a Semmeringre ment, ahol a kettős öngyilkosságot, helyesebben a gyilkosságot és öngyilkosságot elkövették.

Tettüket borzalmas módon végezték el. Mind a ketten egy sziklapárkányra álltak, ahol Netbal előbb két-zer a levegőbe lőtt, aztán az asszonyra fordította fegyverét és még kétszer lőtt. Az egyik lövés a szívet érte, a másik a szív alatt furdított a testbe. Az asszony lezuhant a mélységbe. Aztán magára fordította a revolverét és a szájába lőtt, mire ő is a mélységbe esett. Weinsteiné férje ma már Semmeringbe utazott.

— Sajnos, az az én feleségem, szót a mélyen lesújtott férj.

Netbal zsebeiben végrendeletet is találtak, ami azt bizonyítja, hogy már előbb is gondolt a halálra.

— Spanyol tisztek Frigyes főhercegnél. A „N. W. T.” utján Bécsből a következő érdekes hírt kapjuk: gróf Dominiquez de Railon spanyol ezredes és Don Esteban de Solans kapitány már néhány napja vendégei Frigyes főhercegnek, a spanyol regenskirályné ávérének. A spanyol tisztek úgy Baranyában, mint Horvátországban vettek nehéz lovakat a spanyol tüzérség számára.

— Halál a hegyek közt. Ugy látszik, a turisták szerencsétlensége valóságos járvánnyá nővi ki magát. Csak a legutóbbi számunkban adtuk hírt négy halálos esetről s ma már egy újabbról értesítenek bennünket. Cortina d'Ampezzoból jelentik, hogy Rieder Károly bajor birodalmi leváltáros fia huszadikán szülőivel és nővérével a százharmincz méter Nuvola-csucsra mászott föl. Mikor már visszátértek utjukból, Károlynak eszébe jutott, hogy turistabotját a hegyek közt egy házikóban hagyta. Nyomban visszament — és többé vissza se tért. Szülei bejelentették eltűnését és vezetőkkel kerestették. Meg is találták, de csak teljesen szétzuzott holttestét, amelyet aztán hazaszállítottak Münchenbe.

— A Bourgogne rakománya. A szerencsétlenül járt Bourgogne hajón, mint most Párisból írják, a következő rakományok voltak: 448 hál vászon, 1270 hordó olaj, 170 hordó disznózsír, 35 láda szalonna, 489 láda kolbász, 9882 láda rák, 30 hordó aszalt alma, 1455 zsák kávé, 10 tonna bór, 10 tonna gazdasági géprész, 24 hálna selyem, 100 tonna vasáru, 75 tonna varrógép, 100 tonna kocsirész, 84 darab podgyász és végül 100 tonna divatáru.

— Öngyilkos fiatal asszony. Groness Gergely soproni pénzügyigazgatósági tisztviselő fiatal szép felesége ma délután — amint tudósítónk táviratozza — foszforoldatot ivott és meghalt. Julius elsején valami perpatvar támadt közte és férje közt és férje elhagyta. Ugy látszik, e miatt mérgezte meg magát az asszony. Két levelet találtak nála: egyik a férjének, a másik a bátyjának szövege.

— Bérczi lovagias ügye. Ez év elején sokszor emlegették Bérczi rendőrkapitányt. Mindenki-vel baja támadt neki és dr. Schaeffer József budapesti ügyvéddel még lovagias ügye is akadt, mert az ügyvédet, aki egy hírlapíró védelmében jelent meg előtte, detektívekkel kivezettette a rendőrség palotájából. Ebből lovagias ügy lett, melyet szokatlan körülmények kísértek és mely tulajdonképen csak most ért véget. A lovagias ügynek a következő a története: A felek január 31-én a Fodor-Rákossy vívóteremben összecsaptak — vértelenül és amint a második összecsapásra került volna a sor, a rendőrség rátört a viaskodókra és a párbaj befejezését meghírsította. Másnap folytatni kellett volna a párbajt. Reggelre azonban megjelent Kovács F. Sándor ismert rőpirata, amely Bérczi ellen büntető beszámítás alá eső súlyos vádak tartalmazzák s dr. Schaeffer ennek folytán Bérczinek megtagadta az elégtételadást mindaddig, míg a rőpirat vádjai nem tisztázódnak. Ily körülmények közt Bérczi kénytelen volt maga ellen fegyelmi vizsgálatot kérni, amely vagy hat hétig húzódott s aztán beszüntetéssel éri véget. Schaeffer ügyvéd ekkor segédet küldött Bérczihez s felajánlotta neki a lovagias elégtételt, de azt kapta válaszul Bércziktől, hogy ő dr. Schaeffer ellen, aki tartalékos honvédhadnagy, ezredénél feljelentést tett. Az ügyvéd kényszerítette Bérczit, hogy vele megverekedjék, ami meg is történt és a rendőrkapitány súlyos megsebesüléssel

végződött. Amde az ezred Bérczi feljelentése alapján tovább vizsgálta a dolgot és a 79. honvédgyalogdandár most — mint értesültünk — fényes elégtételt adott dr. Schaeffernek, a következő határozatot hozván:

M. kir. szabadkai 6. honvédgyalog-czred.

562. szám

k. t.

Tekintetes dr. Schaeffer József tartalékos honvéd-hadnagy urnak

Budapesten.

Szabadka, 1898. július 15.

Értesitem hadnagy urat, hogy a magyar királyi 79. honvédgyalogdandár tiszti gyűlése által hozott határozat szerint: hadnagy ur becsületének tisztasága minden kétségen felül áll, miért is az ellene megindított becsületügyi vizsgálat abban hagyatott.

Barthely s. k. ezredes.

A határozat megokolása pontról-pontra czáfolja Bérczi vádjait és végeredményében dr. Schaeffer magatartását teljesen korrekinek nyilvánítja.

— Barisicsot elfogták. Néhány hónappal ezelőtt a bécsi rendőrség elfogott egy Barisics nevű veszedelmes tolvajt, aki különösen a Bécs és Karlsbad között közlekedő vasuti hálókocsik utasait fosztogatta ki. A kézrekerült tolvaj nem sokáig volt a börtönben, mert csakhamar megszökött. Azóta se tudták, hová lett, míg végre ma — mint Szófiából táviratozzák — a bolgár fővárosban elfogták a megszökött hálókocsi-tolvajt.

— Dráma Pozsonyban. Borzalmas eset zavarta fel ismét tegnap este a pozsonyiak nyugalmát. Szurovy Lajos 34 éves szubai illetőségű csizmadialeány már több mint husz év óta dolgozott özvegy Vámosynéknak Richard-utcai műhelyében. Nála tanulta meg a mesterségét és az utóbbi időben ő vezette az üzletét s mindenkor szorgalmas és józan életet folytatott, amiért az özvegy, aki már 72 éves, megígérte neki, hogy elhunyt után reá hagyja kis házat és kertjét az üzlettel együtt. Történt azonban, hogy a leány beleszeretett valakibe és házasodni készült, ami sehogysem tetszett az öreg asszonynak, aki magát szerette volna elvértetni a fiatal legénnyel. Több-ször ismétlődő perpatvar után végre szakításra került a sor s a leánynek minden felmondás nélkül rögtön távoznia kellett a házból. Ez rendkívül elkeserítette Szurovyt, mert most már tervezett házasságából sem lehetett semmi az üzlet nélkül, annál kevésbé, mert az özvegy időközben minde-nét eladta Wimmer István csizmadiaimesternek, ki tegnap estefelé vette át az ingatlanokat és az üzletet. Értesülvén erről Szurovy, ki eddig még mindig reménykedett, élesre fent borotvát vett magához és volt háziasszonyához rohant, kit szó nélkül letepert és keresztülvágta a borotvával a torkát, aztán pedig a saját torkát metszette kétfelé. A dühöngő leány erre a belépő Wimmerre rohant s edényeket csapkodva a fejéhez, a menekülőt még az utcán is üldözte, de már néhány lépésnyire összerogyott és mire a kórházba szállították, már meg volt halva. Özvegy Vámosyné sérülése életveszélyes. Wimmer sebei nem veszélyesek. Az összefutott óriási néptömeget csak rendőri-beavatkozással lehetett szétoszlatni.

— A custozzai csa táviratolója. Ma van ötvenedik évfordulója a custozzai csatának, amely Radetzky tábornok, az osztrák hadvezér fényes győzelmével ért véget. Radetzkynek nehéz volt a helyzete. Az olasz felkelők Károly Albert piemonti király vezetésével egyik csatát a másik után nyerték meg és az osztrák hadsereg bizalmatlansága egyre fokozódott. Bécsből is kedvezőtlen hírek érkeztek és Radetzky mégis bizott önmagában. Akkor folytatta a legerélyesebben a küzdelmet, amikor Bécsben már fegyverszünetről gondolkoztak. A győzelmet Radetzky bátorságának, kőrülteként övatosságának, hidegvérének és józan gondolkodásának köszönheti. A veszített csaták után másfél hónapig pihentette a hadseregét és egyes meghódított területet feladott csupán azért, hogy a hadsereg erejét növelje. A terve az volt, hogy az olasz sereget a szárnyukon támadja meg és leho-

tóleg szétugrasztja, vagy legalább is elszakítja őket a főhadserégtől. Ez a terve sikerült is. 1848 július 22-én támadták meg az olaszokat és sikerült őket Mincionál visszaszorítani és Rivoltit elfoglalni. Ekkor Károly Albert seregével Custozza felé vonult vissza. Itt vívták meg a döntő ütközetet. Egész napon át tartott csata, amelynek sikerét kétségtelenül az a körülmény döntötte el, hogy a Haynau tábornok által küldött segédcapatok idején érkeztek meg a csata színhelyére. Ez a segély újabb erőt adott a harcoló osztrákoknak. Esti hét órakor az ellenséget teljesen a villafrankai síkságra szorították le a custozzai hegyekről. Károly Albert ekkor belátta, hogy nem marad más hátra, mint visszavonulni Milanóba. Lassu menelben hátrált kimerült és demoralizált seregével Milano felé, ahova augusztus 4-dikén érkezett meg. Ugyanaz a csősélek azonban, amely néhány hónap előtt még ujjongva üdvözölte, mint Olaszország megmentőjét, most kigunyolta és olyan fenyegető magatartást tanúsított, hogy futva kellett menekülnie a városból. Ugyanez a tömeg lelkes üdvívalgásokkal fogadta Radetzkyt, amidőn augusztus 6-án Milanóba bevonult.

— A Vilmos-huszárok jubileuma. Nagyváradról táviratozzák: Ő felsége a 7. számú huszárezred jubileumán Otto főherceggel képviselteti magát Nagyváradon. Otto főherceg már szombaton este Nagyváradra utazik, hol Schlauch bitoros vendége lesz. Vasárnap a banketen a főherceg mondja az első tisztot a német császár nevét viselő ezredre. Erre Schwarzkoppen fog a német császár nevében felelni.

— A londoni női orvosi egység. Nagy ünnepek volt 18-án, — mint Londonból írják — az angol asszonyoknak. A londoni „School of Medicine for Women” ünnepelte ekkor annak az épületszárnyak felavatását, amelyet a tudományos laboratórium részére most építettek. Az ünnepségre zsufolásig megtelt a vakítóan fehér falu díszterem. Az ünneplő közönség közt taláros és süveges asszonyok és lányok sűrűgtek, fiatalok, idősebbek és többé-kevésbé szépek vegyest. A fekete selyemtalár rendkívül jól illik rájuk, különösen a szőkőkre, akik ennivaló komolysággal végeznek rendezői tisztséget. A folyosón áll a walesi hercegné. Mrs. Garret Anderson, a dékán, egy föliratot olvas el, mire a hercegné röviden válaszol és az intézetet megnyitottnak jelenti ki, mely ünnepies kijelentés után a londoni érsek megáldotta az intézetet. Az ünnepies megnyitás után a kertbe vonult a közönség, ahol magyar zene mellett igen jól érezte magát mindenki. A fotografusoknak ugyancsak ki kellett tenni magukért gyorsaság dolgában, mert az ünnepi hangulatban levő közönség állandóan ostromolta őket. A tudós nőket, akik lent a kertben is talárossan jártak, megcsufolták azok a fehérruhás lányok, akik a walesi hercegné útjára virágokat szórtak. Szegények, még nem tudják, hogy valamikor ők is belekerülhetnek abba a furcsa öltözetbe, amelyen most olyan jól mulatnak...

— Az elveszett levelek. Az éjjel a vizivárosi postaépületből induló postakocsiról — amint említettük is — egy csomó ajánlott levél elveszett. A főposta igazgatósága a megindított vizsgálat eredményeképen jelenti, hogy a fő-utcai postaépület udvarából a naponkint induló postakocsi tegnap este is rendes időben, fél tíz órakor, indult el a levél-nyaggal a főpostára. A kocsit kísérője bezárta ugyan a kocsit hátsó ajtaját, de az a rázóadás következtében a lánchidra kinyílt s eközben az egyik zsák, amelyben közönséges és ajánlott levelek voltak, kiesett a kocsiból. Amikor a kocsit a főpostára érkezett, a hiányt azonnal észrevették. Az elvesztett zsákot egy Finszter Ferencz nevű iparos-inas találta meg, aki azt még az éj folyamán hiánytalanul, sértetlen állapotban beszolgáltatta a főposta-igazgatóságnak, úgy, hogy sem késedelem, sem kár nem történt. Demény Károly postaigazgató mindazonáltal a kocsit kísérő Erdős József postaszolgá ellen gondatlansága miatt megindította a fegyelmi vizsgálatot.

— A német császár mint cenzor. Berlinből táviratozzák, hogy a nálunk is ismeretes „Simplicissimus” című élelclapot, mely a katonadölyföt, az apró-cseprő fejedelmeket és a mértéken túl való loyaltást ostromozza, Poroszország pályaudvarain ezentul nem szabad árulni. A „Narrenschrift” című élelclapot egyáltalán nem szabad elárulítani.

nagy Németországban, mivel ez még a Simplicissimusnál is csipősebb. Nem felejtkeztek el az éles tollu Harden lapjáról, a Zukunftrol sem, amelyben csak nemrég kapott Vilmos császár egy olyan levelet, amelyet nem tett ki az ablakába. A „Zukunft“-ra vonatkozólag azt mondja a betiltó rendelet, hogy az újságírókat újabb figyelmeztetik, miszerint ezt a lapot nem szabad áruolniok. Így akar Vilmos császár bosszút állni azon az ellenségein, akik tollal harcolnak ellene és a katonák ellen.

— Gyilkos katonaszökevény. Belgrádi tudósítónktávíratozza: Pajevics Radomir katonaszökevény a szerbiai uzsicsai fejedelmhez, ahol büntetését leülte, megtámadta két őret, elvette fegyverüket és megölte őket. Azután megszökött és a hajdukokhoz csatlakozott. Most mindenütt keresi a csendőrség és valóságos hajtvadászatot indított ellene.

— A kőburgi nász. Berlinből táviratozzák a „N. W. T.“ útján: Az a hír, mintha a bécsi éresek mint Dora hercegnőnek parochus proprius engedélyt adott volna a hercegnőnek, nem félel meg a valóságnak, úgy hogy a Günther herceggel való házasságot nem fogják két szertartás szerint megtartani. Kőburgból eredő hírek szerint ugyanis csak az evangélikus szertartás szerint fogják megáldani Günther herceget és Dora hercegnő frigyét. Kőburgból táviratozzák, hogy az esküvőn jelen lesz a német császárné, a hesseni nagyhercegi pár, Frigyes porosz herceg és neje, a bolgár fejedelmi pár és a hercegi párnak sok más fejedelmi rokona. A belga királyt báró Goffinet fogja képviselni.

— Kojics Velko tragédiája. Kojics Velko párdányi jómódu gazdát két hét előtt egy veszett kutya megmarta. A szerencsétlenül járt embert nyomban Budapestre hozták a Pasteur-intézetbe, ahol beoltották. A beoltásnak azonban nem volt semmi hatása és Kojics ma szonnyu kínok közt meghalt.

— A hülye leány tüzhála. Balma-Ujvárosban, mint debreczeni levelezőnk írja, nagy szerencsétlenség történt ma reggel. Ugyanis Szarvas Ferenc ottani gazda háza leégett és belevesztett fiatal, hülye leánya is. A boldogtalan főzni akart és a tűzre való csútkát targonczán taszította a konyhába. Mikor a reggeli gulyást megfőzte, a maradék csútkát ismét kitesztotta, de nem vette észre, hogy égő parázs van közté. Ettől meggyuladt a sok csútká, a láng bekapott a lány ruhájába, aki ijedtében a ház végéhez lökte a lobogó targonczát. Ő maga, égő ruhában futott végig az utcán; ha megállított volna, talán megmenthetik, de az örült leány rohant és a levegő annyira élesztette a tüzet, hogy lassankint tetőtől-talpig égett és elhamvadt a haja, szép fehér bőre és egy órai borzasztó kínok közt kiszívódott.

— Abauj-Szántó veszedelme. Abauj-Szántón — mint tudósítónk jelenti — valóságos itéletnapai idő volt tegnapelőtt. Szélvihar, felhőszakadás és jégeső pusztított a városban és a városon kívül a földeken. Közbe-közbe rettenetes dörgés és villámlás tette még félelmetesebbé az időt. A villám egy konyhába be is ütött és agyonvált egy férfit meg egy asszonyt. A földeken a keresztbe rakott gabonát egészen széthordta a szélvihar, amely elpusztította a jó szürettel bíztató szőlőtökeket is és számtalan fát tört le derékban. A városban több házat megrongált, a járásbíróház épületét meg teljesen tönkretette. A kár kiszámíthatatlan. — A kolozsvár-egeresi vasúti töltést — amint kolozsvári tudósítónk jelenti — tegnap az eső több helyen elmosta. A vonatok két-három órát késtek. A rend azonban ma teljesen helyreállott. Az ég folyton borult, az idő feltűnően hideg.

— A gyilkos és áldozata. Megírtuk a minap, hogy egy Schneider nevű szolga Párisban megfojtotta gazdasszonyát Leprince virágárusnőt. A szolga a gyilkosság után megszökött, azonban Mülhausenben elfogták és Franciaországba szállították. A vizsgálóbíró előtt tagadta tettét. Tegnap aztán, mint Párisból írják, elvitték őt a morguba a holttesthez. Schneider, akit kocsi vitték a fogházba a halottas házába, az egész uton beszédet volt, amikor azonban a kocsi a morgue előtt megállott, hirtelen hallgatag lett. Abba a terebe vezetőnk, ahol a meggyilkolt levedővel letérítve fektették az

asztalon. A rendőrtisztviselő hirtelen lerántotta a levedőt, mire Schneider elémülve szökkenett hátra, térdre esett és nyoszorógye mondotta:

— Pardon, madame!

Azután heves görcsök között eszméletlenül összeesett. Teljes fél óráig tartott, amíg a törvényszéki orvosnak sikerült őt magához téríteni, de Schneider folytonosan remegett és egy pillanatig sem akart tovább a holttest mellett maradni. Egy mellékhelyiségbe kísérték, ahol alig hallható hangon vallotta meg tettét. Előadta, hogy meglehetősen mámoros állapotban tért haza a gyilkosság napján és ekkor gazdasszonya hevesen kikelt ellene és rendre utasította. Erre czivódás támadt köztük és eközben egy virágdobozszállító szíjjal megfojtotta az asszonyt. Határozottan tagadta, hogy Leprincenét kezével fojtogatta volna, ahogyan azt az orvosok megállapították. A halottas szobába pedig semmi szín alatt nem akart visszamenni. Schneider ezalatt folyton ajulódozott és az orvos már-már agryázkódástól tartott. Ezért aztán gyorsan befejezték a kihallgatást. Schneidert félholtan vitték vissza a fogházba.

— Leszakadt mennyezet. Az Aggteleki-utca 23. száma alatt épülő háromemeletes házban ma délben az első emelet frissen rakott mennyezete leszakadt, összelörte az állványokat és a törmelék öt munkást eltemetett. Szerencsére súlyosabb sérülés nem történt, bár mind az ötten megsebesültek. Letostyák Annának és Jarinek Jozefinnek a lábok fejét zúzták össze a lezuhanó gerendák, Turek János siketnéma kőművest, Viliszka Katalin és Búrnész Katalin napszámosnőket csak horzsolták a kövek. A két súlyosabban sérültet a mentők bevitték a Rókus-kórházba.

— Vasúti szerencsétlenség. Kálló-Semjén vasúti állomás közelében a Nyiregyháza felől jövő vonat — mint tudósítónk táviratozza — ma pénteken délelőtt elgázolt egy ökrös szekeret, amelyen egy ismeretlen asszony ült. A vonat a szekeret darabokra szaggatta és a szekéren levő asszony szörnyet halt. A véres látvány nagy tömeg embert hozott össze a szerencsétlenség színhelyén. A sokaság a hirtelen megállított vonat vezetőjét agyon akarta verni. Emiatt a vonat félórát állt.

— Öngyilkosság. Sopronból táviratozzák: Kronosz Gusztáv pénzügyőri tisztviselő huszonnyolcz esztendőes felesége ma foszforoldattal megmérgezte magát és meghalt. A szerencsétlen férj iránt nagy a részvét. Hogy mi vitte az asszonyt öngyilkosságra, azt egyelőre nem tudják.

— Munkásleányok strikója. A külső sorokasári uti Weisz-tele konzerv-gyárban, ahol most patronokat gyártanak, nagy háboruság ütött ki. Valami Greiner nevű tüzérfőhadnagy, aki a patronokat a kincstár részére átvesszi, vagy az anyag rosszasága, vagy a feldolgozás hiányossága miatt minduntalan kifogásokat tesz. Ennek a patronkészítő munkásleányok örvendenek legkevésbé, mert a gyár a visszavetett gyártmány után nem fizet munkadíjat. E miatt tegnapelőtt differenciák támadtak Greiner főhadnagy és a munkásleányok között. Ezek nagyon zavartak. Greiner főhadnagy pedig gorombáskodott és azt, amelyik a nyelvért a legjobban pörgette, rögtön elboccsátotta a munkából. Ez okozta a háboruságot, amely a munkásleányok strikéjével végződött. Tegnap nem dolgoztak. Ma este értekezletük volt, amelyen a szociáldemokraták többé-kevésbé ismert demagógiai szónokoltak és kiderítették, hogy a panaszosoknak sokkal több bajuk van, mint amennyit éreznek. Szidták a katonatisztet és végül küldöttséget választottak, amelynek az a tennivalója, hogy holnap a gyár igazgatóságától fizetésjavítást kérjen.

— Leánygimnázium Kassán. Dr. Gerevich Emil kassai főreáliskolai igazgató a jövő tanévben Kassán leánygimnáziumi kurzust nyit. A kurzusnak két osztály lesz: az elsőbe azokat veszik föl, akik a polgári leányiskola vagy a felsőbb leányiskola négy osztályát a másodikikba pedig azokat, akik a felsőbb leányiskola hatodik, vagy a tanítóképzőt végezték. A növendékekre állandóan szakkészítő női ügyelnek és az intézet igazgatósága a vidéki növendékek elhelyezéséről is készséggel gondoskodik.

— A motorkocsik ellenőre. Párisból írják: A francia hivatali bürokráciát nagy öröm érte. Ezt az örömet az okozta, hogy a rendőrségen egy új ügyosztályt állítottak föl és egy ügyosztály születése épen olyan örvendetes esemény a bürokraták közt, mint példának okáért az uralkodói családban egy újabb fenség legmagasabb megjelenése a világon. Az új ügyosztályt a motorkocsik hajtásának ellenőrzésére és a gyorsajtás megbüntetésére létesítették és külön szabályzat alapján külön ellenőrökkel intézi dolgait. Az ügyosztály tisztviselőinek hivatalos elnevezése: „inspecteurs de circulation de véhicules à moteurs mécaniques“, ami épen elég diszes és hosszú titulus. Mindazonáltal ne nevéssen ezen senki, mert hát: tekintély kell a hivatalnoknak és titulus a népek! A pályázatot már kihirdették és Páris összes protegalásra képes férfiai mozgósítva vannak a pályázók száza érdekében. A hivatalnokoknak, illetőleg ellenőröknek orvosi bizonyítvánnyal kell igazolniok, hogy nincs semmi szívbjuk, továbbá jó futóknak és jó kerékpárosoknak kell lenniök. Amely utóbbi föltétel sok foglalkozásnélküli sportférfit fog a nem épen kényelmetlen álláshoz hozzásegíteni.

— Az önkéntesség jubileuma. Dr. Schimak Ágost bécsi ügyvéd, az önkéntesi intézmény 30 éves fordulójának megünneplése érdekében felhívást intéz mindazokhoz, akik 1869-ben az egyéves önkéntesi intézmény megalapításakor önkéntesi szolgálatot teljesítettek. Bejelentések dr. Schimak Ágost czimén (Bécs, I., Schullergasse 5.) intézendők. Az érdeklődők maguk fogják meghatározni, hogy az ünnepélyt 1899. augusztusában vagy szeptemberében, Bécsben vagy Budapestben vagy esetleg más helyen és hogyan fogják megülni.

— Leégett fénykép-műterem. Beck Ödön fényképésznek a Kerepesi-ut 75. számú ház udvarán levő fából épült műterme ma este leégett. A tüzet Beck inasa okozta, aki egy égő lámpát ejtett el a műteremben. A vityázatlan tű megszőkött. Beck kára körülbelül háromszáz forint.

Naplend.

Naptár: Szombat, július 23. Római katolikus: Apollinár. — Protestáns: Apollinár pk. — Görög-orosz: (július 11.) Eufémia. — Zsidó: Ab 4. Sabbath Debarim. — Nap két 4 óra 11 perczkor, nyugszik 7 óra 28 perczkor. — Hold két délután 9 óra 5 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 2 perczkor. A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Az iparművészeti múzeum nyitva 9—12-ig és 2—5-ig.

Nemzeti múzeum képtára nyitva d. e. 9—1 óráig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körut 4.)

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Deák-muzeum a kerepesi-uti temetőben nyitva este 5 óráig.

Az új országzás kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépődij mellett.

Az aradi sikkasztások.

(Távirati tudósítások.)

Arad városában még nem csillapodott le az izgalom, melyet az ott elkövetett és napfényre került sikkasztások idéztek elő. Amíg egyrészt az árvaszélnél elkövetett sikkasztás egyes részletei kutatják és a sikkasztók keresése vonja magára a figyelmet, másrészt élénk érdeklődéssel kíséri mindenki a törvényszéki végtárgyalást, melyet az adóhivatal sikkasztói ellen folytatnak. E sikkasztásokról és a törvényszéki tárgyalásokról a következő távirati tudósítások szólnak:

Az árvák pénze.

Arad, július 22.

Vannak-e Kriváynak büntetvései és kik azok? Ezek a kérdések foglalkoztatják most Köller János vizsgálóbíró, akit a vizsgálat sikere érdekében erősen támogat Green alkaptány, aki Budapestre utazott, hogy megtudja, nem zálogosított-e el Krivány budapesti pénzügyintézeteknél is értékpapírokat? Vajda, aradi titkos rendőr a délvárosban keresi a büntetésüket.

Keresztés Ákóst ma egész délelőtt vallatta a vizsgálóbíró. Vallomása állítólag több emberre kompromittáló. Azt azonban nem tudja, hogy Krivány mikép követte el a sikkasztást és csak arra em-

lékezik, hogy amidőn tíz év előtt egy örökös meghalt, Keresztes így szólott Kriványhoz:

— A letétet át kellene utalni az adóhivatalba.

— Nem lehet, mert kölcsön adtam az árvaszéki elnököknek, felelte Krivány, aki bizonyosan maga sikkasztotta el a letétet.

Az árvaszéki pénztár rovancsolását még nem fejezték be. Ma néhány újabb letét hiányát állapították meg és konstataáltak, hogy az Almay-örökségen kívül még huszonkétezer forint tűnt el és így Krivány összesen két száz nyolcvan ezer forintot sikkasztott.

Néhai Kozma Ferencz miniszteri tanácsos hagyatékából 6800 forint, néhai Kabdebó János hagyatékából 4000 forint, néhai Dániel József hagyatékából 4000 forint, néhai Háromy Lajos hagyatékából pedig 6000 forint hiányzik. Az ellopott értékpapírok között volt több regálékötvény, öt aradmegyei takarékpénztári részvény s nagyszámu osztrák földhitelintézeti és Tisza-szabályozási kötvény. Az itt említett öt hagyaték 1886—87 óta van deponálva az aradmegyei árvaszéknél s az 1897-iki rovancsolás alkalmával a most eltűnt értékpapírok még mind megvoltak.

Vajda miniszteri tanácsos táviratilag tett jelentést a belügyminiszternek az újabb hiányokról.

Arra a körülményre vonatkozólag, hogy Krivány valóban a Fokföldön tartózkodik-e, már megindították az eljárást. Alig hiszik azonban, hogy ez eredményre vezet.

A rab jegyző vallomása.

Arad, július 22.

Az adóhivatali panama végtárgyalásánál ma rendkívüli feltűnést keltett Zachariás József, a sikkasztásért elítélt feketegyarmati jegyző vallomása, akit Vácra hoztak a csendőrk és rabruhában egy czellában helyezték el a vizsgálati fogságban levő Báccsal. Zachariás elmondta, hogy Bács neki két éven át bizalmasan elbeszélte, hogy az adóhivatalban mily hiányos az ellenőrzés s ha a rovancsoló tiszt egyszer a naplót kéri, okvetlenül felfedezték volna a sikkasztást.

Bács a bűntársait folyton védte és kijelentette, hogy egy krajczárt sem kaptak. Csak Scheinbergerre haragudott a 60.000 forint eltűnése miatt. Scheinberger a szembesítéskor hevesen megtámadta Zachariást, azt mondván róla, hogy hazudik. Az ügyészek bizonyára kitanították a vallomásra és a börtönben komplotot szöttek ellene. A rabok éheznek az ügyészségnél egy darab kenyérré és tanul bármire megnyerhetők. Az elnök erőlyesen rendutasítja Scheinbergert és azt mondja neki, hogy vádaskodásával forduljon az ügyészséghez.

Zachariás vallomása nagy szenzációt kelt. Mindenki meg van győződve, hogy a sikkasztásért ő évre elítélt feketegyarmati jegyzőnek nincs érdekében Bácsra és társaira hamisan vallani.

„A Ráday jobbkeze.”

A napokban temették el Kováts János nyugalmazott aradi törvényszéki bírót, negyvennyolcas honvédszázadosot. Az öreg urról sok érdekes dolgot beszélnek és ő is sokat beszélt el abból az időből, midőn gróf Ráday Gedeon kormánybiztos mellett szolgált és vallotta az alföldi tanyák és csárdák futóbetyárjait. Ekkor nevezték el őt a „Ráday jobbkezeké”. Rózsa Sándorral is sokszor volt dolga, első elfogatásában is nagy része volt neki, többször vallotta a betyárok fejedelmét és hogy milyen kemény ember volt, illusztrálja legutolsó találkozásuk. Rózsa Sándor Szamosújváron volt becsukva és Kováts János meglátogatta a börtönben. Mikor a czellájába ment, megszólította:

— Ismersz-e még, Sándor?

Az ránézett, elfutotta a vér, aztán a falnak fordult. Egy szóval se felelt. Sok keserű órákat okozott neki a „Ráday jobbkeze.”

Ezer módja, fífkája volt a betyár-vallatásnak. Kováts értett hozzá. Érdekes módon vallatta ki Bogár Miskát. Hosszu ideig nem tudtak tőle kicsikarni semmit. Tagadott. Kováts tudott róla, hogy

nagyon mulatós, cigányos ember volt. Kitudta valahogyan, hogy melyik a Bogár Miska kedvenc nótája. Akkor aztán a vallató-terembe cigányokat hozatott s azok rázendítették:

„Árványhaj a süvegem bokróttája” . . .

A muzsikára Bogár Miska annyira megindult, hogy azt mondta:

— Nem bánom, ha felakasztanak is! Mindent bevallok!

Egyszer meg egy vén, agyafurt zsvány került a keze közé. Mikor Kováts elé vezették, mintha azt mondta volna a vastag szemöldöke mögül:

— Én belőlem nem veszel ki semmit.

Tagadott is. Ő nem lopott, nem rabolt. Amivel vádolják, hogy több társával meggyilkolt egy öreg zsidót, a vagyonán pedig megoztoztak, szó sincs róla. Becsületes magyar ember ő, az volt az apja is. Mikor belemélyedtek a dologba, azt mondja Kováts:

— De hát nem is ezzel van kend vádolva, Ki gondolna erre. Hanem azt mondják a kend pajtásai, hogy amikor osztoztak, kend nem járt ányaságosan el: többet tartott meg magának, mint amennyi dukált!

— Ki meri azt mondani? pattant föl a vén betyár. Tiszta hazugság. Ugy osztoztam föl, ahogy dukált: nesze neked egy tallér, nekem egy, neked egy . . .

Akkor vette észre, hogy elárulta magát. Megadással nyögte:

— Vallok, tekintetes uram!

Sok ilyen történetet mesélt Kováts. A „Gyuka” néven ismert híres rablót is ő fogta el; ő derítette ki a bűncit egy előkelő állásu aradi embernek, aki a büntetés elől menekülendő, megmérgezte magát. Széles Csongrádban, Békésben sokat járt a perzekutoráival: a tanyákon, csárdákon jól ismerték.

Mikor meghalt, az iratai között Ráday Gedeonnak egy sajátkezűleg írott bizonyítványát találták, amelyben igazolja, hogy Kováts mellette volt és egyik legjobb emberének ismerte.

Milán szerelmei.

A prágai „Narodni Listy” közli Milán szerb ex- királynak egy 1893-ból való levelét. A levelet Natáliához írta és tartalma rendkívül jellemző és pikáns. Elmondja benne, hogy az életet megunta, tehát eldobja magától. Adósságai és ellenségei elől a halálba menekül és mint „haldokló” megvallja Natáliának összes bűneit. Szellőzteti azokat a galáns történeteket, amelyeknek ő maga volt a hőse és amelyek oly botrányokká nőttek ki magukat, hogy Milánnak végre is le kellett mondania a trónról.

A levél most, úgy vélik, Natália beleegyezésével lát napvilágot a „Narodni Listy”-ben. Közöttétele valószínűleg oroszbarát részről ered, célja pedig Milán alapos kompromittálása. Az az érzélgős hang, amelyet az ex- király e levélben megüt, mindvégig szinpadias. Meg akarta vele puhítani Natália szívét és utat akart magának nyitni Natália pénztárcajához. Közvetlenül azután, hogy a királyné a levelet megkapta, III. Sándor császár állítólag vissza is adta Milánnak az életkedvét, kerek négy millió rubellel segítve „pillanatnyi zavarán.”

Milán jelenleg a szerb haderő generalissimusa és a ruszsofil elemek visszaszorítása tisztán az ő műve. A császár barátai most e levél közzétételével felelnek neki.

A levél különben így szól:

Natália!

Életemben már több ízben okoztam önnek bosszúságot és bánatot. Ma utóljára fordulok önhez. Mielőtt azonban belekezdene a levél olvasásába, küldjön ki mindenkit a szobából, aki esetleg ott van és olvassa el magánosan, mindenkitől elvonulva, mert fiamnak, a királynak az érdeke az, hogy senki se gyanítsa, hogy tölem levelet kapott. Higgyen nekem legalább egyszer ebben az életben, mert egy halni készülő ember utolsó szavait olvassa ön, aki őszintén és igazán meg akar önnek vallani mindent, mielőtt az Isten színe elé lépne. Ön keresztény nő és anya, ez a kettő adjon önnek bátorságot ahhoz, hogy ezeket a sorokat tanuk nélkül elejétől végig elolvassa.

Natália! Tegnap óta itt lakom Bayonne-ban, egy nyomorult kis szállóban, a St.-Étienneben, Henry Catardgi álnév alatt. Nekem ütött a végső óráim, az ön számára pedig elérkezett a boszu éjjel diadal órája.

Még csak néhány napig leszek az élők között. Mielőtt a legfőbb ítélőbíró elé járulnék, az utolsó pillanatban meg akarok önnek mindent vallani. Ön egykor el fogja majd mondani gyermekének és ez lesz az ön legjobb védőbeszéde az ő szemében, mert a fia jobban szeret engemet, mint önt, én azonban csak a halálos ítéletemet írom meg ezekben a sorokban. A körülményektől kényszerítve, végét kell vetni nyomorult életemnek. Ön így boldog lesz, mert a fia mellett lesz. Csak két lehetőség áll fenn: vagy összedől trónja és kénytelen lesz Szerbiát ellagyni, ebben az esetben ő lesz önnél, vagy önt fogják az ő és a nép akaratából Szerbiába hívni és ebben az esetben ön lesz ő nála. Egy harmadik állapot csak abban az esetben következhetne be, ha mindnyájunk szerencsétlenségére Risztics lenne a helyzet urává.

Halálom mindenestre szerencsét hoz önnek és fiamnak. Én nagyon szeretem őt, csak hogy elene is vétettem. Halálom által azonban jóvá lesznek téve tévedéseim.

Most, mikor halni készülök, nem akarom vétkeimet szaporítani. Azért írom önhez ezt a levelet és kérem benne azt, hogy óvja meg az ő (a király) méltóságát. Arról akarok önnek beszélni, hogy miképp huzhatna ő még hasznot is abból a kétségbeesett helyzetből, amelybe én fokról-fokról hibáim által jutottam, hogy eselszövő tanácsadók szavára hallgattam, akiknek én nem tudtam ellentállni sem a trónon, sem pedig akkor, amikor lemondtam.

E levél megírásánál iparkodni fogok nyugodtságot és hidegvéremet megőrizni. Két hónapi habozás után valószínűleg csak meg ezt a szándékot. Bayonne-ban írok és szívesen átnyujtanám e sorokat önnek Biarritzban személyesen is. Még egyszer kérem önt, olvassa el leveletem elejétől végig, mert közös érdekeinkről van szó benne.

Minket egy olyan valaki választott el, aki együttélésünk utolsó éveiben jobban gyötört bennünket a pokol kínjainál. A botrány azon a napon tört ki, amelyen ön nekem nyilvánosan jelenetet csinált Hazan asszony miatt. Ma, mikor nincs okom a valót titkolni, megmondom önnek, hogy ez az asszony soha sem volt a kedvesem. Az igaz, hogy én udvaroltam neki, de ennyi az egész. Egy férjes asszony azonban, aki tudott erről az udvarlásról, égett a vágytól, hogy a kedvesemmé lehessen.

Artemizia csakugyan kedvesem volt, de ez csak akkor történt meg, mikor ön elhagyta Szerbiát. Ez az affér mindig oly zavaros volt s a külső és belső politika úgy kihasználta, hogy egyszerre csak tisztán láttam, hogy nem marad más hátra, mint lemondanom a trónról s így menteni meg a koronát fiam számára. Ezért mondtam le a trónról. Ekkor ígértem meg Artemizának, hogy feleségül veszem már azért is, mert viszonyunkban már ez időben szorosabb kötelék támadt egy törvénytelen fia személyében. Nem volt már ekkor semmi vagyonom, csak adósságom. Párisba jöttem. Két évig tartott ez a viszonyom Artemiziával. Még mindig ez a cél lebegett szemem előtt, de már nem lelkesedtem annyira a dologért s ezért az asszonyszemélyért, kinek tulajdonságai már akkor le voltak leplezve előttem. Szándékomban különösen barátaim tanácsa és intése ingatott meg, akik megértették velem, hogy ez a házasság nagyon ártana a királynak. Szerbiában is elsötétült már ekkor a szemhatár, élet-halálharcot kezdtek ellenem. Önt is megátévesztették s ön velük küzdött, hogy Szerbiába visszatérhessen, s ezzel a helyzetet még nehezebbé tegye. Ez időtájt tettem föl magamban, hogy csödné megyek, likvidálok s ezáltal magamnak és fiamnak megélhetést biztosítok arra az esetre, ha őt forradalom után elűzi a trónról. De siker helyett vereséget szenvedtem. Közben volt egy pillanat, amikor a siker felém hajlott. Ekkor közbelépett Artemizia s hat hónapig

éjjel-nappal üldözött, úgy, hogy a lélekzésre se maradt nyugodt perczem. Augusztus óta nem aludtam ki magamat rendesen. A nóta vége: az én végleges és teljes romlásom. A borze és a többi szerencsejüket bekoronázta megsemmisülésemet. Kényszerítve vagyok a halálra.

A világ azt fogja mondani, az asszonyok tettek tönkre. Biztosítom azonban arról, hogy csak egyetlen egy viszony volt, amiről én is tudott s a mi nem került anyagi áldozatomba.

Ma nemcsak hogy tönkrementem, hanem 345.000 frankkal adós is vagyok. Más vagyonom nincs, mint a talán százezer frankot érő holmim és a 200.000—400.000 franknyi ékszerem, amivel rendezhetném börzedifferenciáimat és más párisi kötelezettségeimet, hogy telelem nélkül elhagyhassem ezt a világot. Hogy adósságaim miatt botrány ne származzék halálom után, kénytelen voltam minden holmimat elzálogosítani. Ha nem tettem volna meg ezt halálom előtt, szegyenfölt maradt volna fiamra.

Nem akarok a szerb régensséghöz fordulni, mert alapos okom van hinni, hogy Risztics nemcsak hogy nem barátom, hanem nekem és fiamnak ellensége. Közírásaimnak nem szabad sem a régensek, sem pedig bármely szerbnek kezébe kerülnie. Fiamnak egyszer majd szüksége lesz rájuk.

Csendőrkkel írtam ki önt Németországból és Szerbiából. Sok fájdalmat okoztam önnek. De ebben a pillanatban, amikor napjaim megszámlálvák és amikor mindezt megvallom önnek, bocsánatért könyörgök és esedezem, mentse meg fiunkat.

Sokat a szememre vethet, de a pénz miatt semmit. Talán olyan kombináció jöhetne létre közöttünk, ami megmentené az ő (a király) becsületét, például olyan, hogy ön lenne mindannak a tulajdonosa, amim csak van. Ha aztán fiunk nagykoru lesz, vagy kiváltja zálogomat öntől, vagy pedig meghagyja önnek örökre.

Képzelteti, milyen kétségbeejtő a helyzetem, ha ilyen kérelemmel fordulok önhöz, azok után, akik köztünk történtek. Gondoljon meg jól mindent és be fogja látni, hogy így kellett cselekednem a Sasa iránt való szeretetem miatt.

A mi engem illet, másképen fogok meglakolni a tobaságaimért és boldogságaimért. Abban a pillanatban, amikor megtudom, hogy ügyeim rendezve vannak, meg fogok halni, mert más nem marad hátra. Meg aztán meg is untam az életemet, torkig vagyok vele. Nyugodtan halhatok meg, abban a tudatban, hogy halálommal nem éri becsstelenség a fiamat.

Sok csunyaságot és jogtalanságot követtem el életemben hozzám tartozói ellen. Isten előtt számolnom kell ezekért a cselekedetekért. Nem akarom magamat védeni: utólért az a sors, amit megérdemeltem. De ön, Natália — önre még szerencsés napok várnak. Ön mellette fog időzni. Tanácsadója lesz, csak ne bízzék a szerbekben. Trónunk inog. Vajjon kiállja-e ezt az utolsó próbát?

Tanítsa meg gyermekünket arra, hogy takszerek legyen. Kap ő minden évben meghatározott összeget. Ez az egyetlen szolgálat, amelyet én neki tehetek most, amikor a trónt elhagyom. Évenként úgy sem ad ki sokat, mint most és félre lehet annyit, amennyit tud. A fia csak gazdagon nősüljön és a házasságnál ne tekintsen mást, mint a pénzt. Risztics szívesen összeházasítaná őt a montenegrói fejedelem leányával, de ez rám nézve borzasztó volna, mert a leány nagyon szegény.

Ha én meghalnék, anélkül, hogy halálom előtt sikerülne anyagi viszonyaimat rendeznem, akkor a fiam megszabadul tőlem és minden családi és történelmi visszaemlékezést a feledésnek ad át. Ezen a világon a gazdagság az egyedüli mozgató erő. Én tudom, hogy mit állottam ki eddig életemben. Szomorú példa legyen neki az én életem és halálom. Óvja őt, hogy ne kerüljön ő is azokba a hibákba, melyek engem tönkretettek.

És most, Natália, Isten önnel, Isten önnel örökre! Bocsásson meg minden rosszat, amit én ellen elkövettem. Néhány nap múlva nem leszek többé az élők közt. Ha még egyszer látni óhajt, feleljen egyszerűen igennel, ha nem akar látni, emmel. Csak azt ne kívánja, hogy én menjek

önhöz: az ön környezetének nem szabad engem látni, ez is a király érdekében történik. Ha mind a mellett azt hiszi, hogy összejöveteleink önnél lehetséges, távolítsa el előbb környezetét, hogy mi egészen egyedül lehessünk. Ha Szimonovics (a királyné adjutánsa), vagy bárki más, aki ismer, meglátva, rögtön megtáviratozná Belgrádba az ez Sasának ártana. Régióta vágyom már önt ismét látni, Sasa itt mellőlélt levele is ezt bizonyítja.

Mindig intrikusok és korbélyek voltak körül s akik legtöbbet tettek romlásomra, azok loghamarabb tagadták meg nekem a segítséget. Artemizia, aki tudta, hova jutottam, anyagi támogatást ígért, ha elveszem feleségül; ami olyan ár, amelynek megadása politikai tekintetben örültség lett volna... Minden hibám és tévedésem a múlt szívesebben meghalok, mintsem hogy ilyen meglegyek.

Még egyszer kérdelem, Natália, elakar-e engem fogadni, hogy meghallgasson? Ha igen, határozza el magát rögtön s hallgasson ki mindvégig. Ha aztán azt kívánja, nyomban eltűnök s harmadnapra megszűntem élni. Ha nem nyújtja felém segítő kezét, egy kaosz marad számomra, de az is jobb lesz családomnak, mint hogy az ön szegényére és kárára tovább éljek.

Ha fiunkat látja, mondja meg neki, hogy óvakodjék Riszticstől, mert ez az ember Szerbia demója, aki nem szereti uralkodóját, csak önmagát. És ön, forduljon sorsa halálom után bármiképp, ne siessen elhatározásával. Ha visszatér Szerbiába, hagyja minden vagyonát idegenben. Sasa is így tegyen, mert ha egy napon forradalom döntené le trónjáról, vagyonra lesz szüksége, hogy megélhessen.

Őn is hibázott, mikor nem akart hitelt adni annak, hogy a szerb trón meg van ingatva s mindig terveim és indulataim ellenére cselekedett. Ne essék fiammal szemben is ugyanabba a tévedésbe! Hisz már eleget tapasztalt, hogy a jövőben tudhassa, hogyan cselekedjék.

E komoly pillanatban megesketem önt arra, hogy jövőben mellőzi ezt a tévedést. Különbben miért is beszélék én minderről önnek? Az idő mulik s az órák és percek drágák annak, akinek már kevés van belőlük hátra. Bár hozna halálom szerencsét önnek és Sasának!

Még egyszer kérem: bocsásson meg! Öleli
Milán.

Két grófnő hagyatéka.

Két grófnő hagyatéki ügyét tárgyalták ma délelőtt Bécsben. A tárgyalásnak némi komikus színezete volt, mivel a hagyatékok ugyszólván csupa értéktelen ljm-lomok. De ha a tárgyalás komikus is volt, annál tragikusabb az örökhagyók története.

Két grófnőről szól a szomorú történet; az egyiket, mikor nyomoruságba jutott, elhagyták övéi, a dussgazdagok, a másik maga hujdosott el hazájából, a „szép Spanyolhomból“ és kiszakítván magát a családja köréből, ki a biztos jóléteből, idegen országba vándorolt.

A két tárgyalásról a következő tudósításokat kaptuk:

Ma délelőtt tartották meg Erdődy grófné született Lopresti bárónő hagyatéki ügyének tárgyalását. A hagyatéki hatóság csupán a forma kedvéért tartotta meg a tárgyalást, mivel a grófnőnek épen semmi vagyon nem volt. A férje a horvát bán fia volt, akinek halála után nagy birtok maradt rá, az özvegy azonban nem értett a jószágkezeléshez és a birtok hamarosan szétmállott. A gyermekeivel is ellenséges lábon élt, mert egyik leányát polgáremberrel kötött házasság miatt kitagadta és gyermekei mind a leány pártjára állottak. A grófné teljesen vagyontalanná lett és kénytelen volt fiai ellen pört indítani apanagért. A törvényszék 150 forint havi járadékot ítelt meg neki, a fiai azonban ezt sem fizették rendesen és a grófné a legnagyobb nyomoruságban halt meg.

A másik grófnő, akinek hasonló sorsa jutott, Marengo Izabella spanyol grófné, aki nemrégiben az „Allgemeines Krankenhaus“-ban halt meg krónikus élmérgezésben. Marengo grófné nyelvtanításból tengette életét. Miért hagyta el férjét, aki a madridi arisztokrata társaság egyik legked-

veltebb tagja volt? Azt még ma sem tudják; annak a titkát magával vitte a sírba. Egyszer csak ott termett Bécsben és alig volt ott néhány hónapig, máris ismeretes alakja lett a császárvárosnak. Ki is ne ismerte volna az alacsony, a la Pompadour frizurájú, puderes arcú matronát? Sokáig segítették a jó emberek, sokáig mosolyogtak rajta az utcai járókelők. Egy napon aztán lemondott a segítségről és a neveléséges szerepet tragikusra cserélte föl: meghalt.

Nyomorban, piszokban, ahogyan élt, úgy érte el a halál is. Azt mondják, halála után olyan vidám volt az arcza, amilyennek életében soha sem látták. Talán a madridi fényes társaság, a hajdani pompa és jólét emléke édesítette meg utolsó perczeit...

A hagyatéka, nos, a hagyatéka ugyszólván semmi. Néhány rossz butor, egy pár régimódi fülbevaló, meg — a szegénységi bizonyítvány.

Ilyen volt a sorsa Marengo Izabella grófnénak, akinek férje a madridi arisztokrata-társaság egyik legkedveltebb alakja volt.

A shanghai tao-tai.

A „Frankfurter Zeitung“ egyik tudósítójának alkalmá volt hosszabb beszélgetést folytatni Tsai urral, a shanghai tao-tai-val, azaz kormányzóval.

Ez a magas állású ur a shanghai európai negyednek egy rendkívül elegáns palotájában lakik s talán a legmodernebb államfőru az egész menyeyi birodalomban. Az újságíró következőképen beszéli el az achátgombos mandarinnal való tárgyalását:

Egy nagy szalonban voltunk, amelynek be rendezése fin de siècle európai. Csupa elegáns fauteuil és kerevet modern európai szövetekkel bevonva, a falakon kitűnő angol aczélművészetek lógnak, a szoba sarkaiban magas állólámpák díszlegnek különböző színű és csipkével borított szélű selyem-ernyőkkel. Semmi sem emlékeztet ebben a teremben Kinára, csak maga a tao-tai, meg tolmácsa. Mind a két gentleman teljes kínai állami uniformisban pompázott, a fejükön tölcseralaku süvegekkel és színes tollbokrétákkal.

És most megkezdődött az inasok járása.

Egyik elhozta azt a theás csészét, amelyet künn hagytunk a váróteremben — persze pusztá udvariasságból; a másik nyomban friss theát szervirozott, a harmadik valami tésztafélét hozott, a negyedik tejet és az ötödik csukot — csupa ezüstedényekben.

Csukor és tej a theához egy kínai háztartásban: ez már nem is haladás, hanem valóságos forradalom. De még ez nem volt minden. Csakhamar ismét egy inas jött s Manillaszivarokat hozott, egy másik meg valódi egyiptomi cigarettákat és tekintettel arra, hogy a társalgás (persze tolmács segítségével) francia nyelven folyt, francia cigarettákat is. Borzalommal ismertem meg bennük a petit caporal fajtát, amely a legkeservesebb kapadohányból készül. A nagyur azonban úgy látszik, valami különös jóságot fedezett fel bennük, mert újjával feljök bökdösött s így kénytelen-kelletlen a petit caporal-ra kellett rágyujtani.

Elkeseredésem azonban csakhamar eltűnt, mert egy újabb inas jelent meg s három pezsgős poharat hozott az ezüst tálcán.

Nem maradhattam sokáig kétségben afőlött, hogy ezekben mit fognak tölteni, mert egy ismerős pukkanást hallottam s inas valóságos pezsgőt töltött a poharakba. A pezsgő jó volt — valódi francia — s ezek után fekete háladatlanság lett volna el nem ismerni ő excellenziájáról, hogy tényleg ő a legmodernebb mandarin valamennyi mandarin között.

Megindult a beszélgetés. A vasutakról kezdtünk társalogni. A nagyur hallotta a chemin de fer-t s nyájasan bolintott a fejével. Tehát a vasutak tetszenek neki.

— Mindenütt fogunk vasutakat építtetni, tudatta velem, nem sokára egész Kínát behálózzák a vasutak.

— Maga a kínai kormány fogja építtetni azokat?

— Mindenesetre, a kínai kormány maga fogja építtetni valamennyit.

— De a vasutépítéshez sok pénz kell, hát azt honnan veszi a kormány?

— A kormány a pénzt a külföldről fogja beszerezni, választott tétovázás nélkül a tao-tai.

Ez nem is olyan bolond dolog, gondoltam magamban s hangosan kifejeztem azt a reményemet, hogy a kormány ezekből az építkezésekből a németeket sem fogja kizárni.

A tao-tai nem akarta reményeimét szétszlatni, de úgy látszik, abban a véleményben volt, hogy határozott kijelentéseket nem jó tenni. Azért tehát csak általánosságokban beszélt.

— A többi, az majd magától megjön — mondja bölcsen. Csak előbb a pénz legyen meg.

— A vasutakkal együtt jár az ország fejlődése, mondtam én. Ha Kína vasutakat épít, egy bizonyára más reformokra is rá kell, hogy szánja magát.

Erre a tao-tai többrendbeli erélyes beaucoup-val felelt.

— Sok, nagyon sok reformot tervezünk, folytatta tovább, mert egy nagy párt van az országban, amely forradalommal fenyegetődik arra az esetre, ha rövid idő alatt nem reformáljuk a birodalmat.

— És melyik lesz az első reform?

— A legsürgősebb feladat a hadsereg reformálása. Szükségünk van egy harcoképes armádiára!

— Kína tehát a háborura gondol — mondtam egészen ártatlanul.

Erre a tao-tai nem talált elég erőt arra, hogy ezt a feltevésemet megcáfolja. Hosszu kínai fejtegetésekben merült el. A tolmács a könnyebb régeről fogta meg azonban a dolgot s mindig csak azt mondta, hogy a tao-tai biztosít engem arról, hogy Kína nem akar háboruszkodni. Egyes tartományokban ugyan előfordulnak holmi forrongások, s különösen nem tudják megbocsátani a japánoknak azt, hogy megverték Kinát, de a kormány teljesen át van hatva békés szándékoktól.

— Ugy akkor azt kell hinnem, hogy a viszony Kína és Németország között a lehető legbarátságosabb.

A tao-tai erre gondolkodóba esett. Valami alkalmas feleleten törte az eszt. Végre megszólalt.

— Németország okosan cselekedett, hogy Kio-Tsaut okkupálta, mert különben az oroszok tették volna meg ugyanazt.

Ugy látszik, ő excellenziája nem rajong az oroszokért. Tehát az oroszokról beszéltem neki. Bebizonyítottam, hogy Németország nem akar hódítani, csak megfelelő szénállomást keresett a flottája számára. Az oroszok azonban kapzsi népség, mert ime egy egész tartományt dugtak zsebre. Vajjon mi az oka annak, hogy Pekingben az orosz követeléseknek eleget tesznek?

A tao-tai kicsinyke szeméi fényleni kezdtek. Meglátszott rajta, hogy mondana valamit, ha nem tartana attól, hogy kompromittálja magát. Végre így szólt:

— Az anyacsászárné az egész világgal békében szeretne élni s ezért mindent megad, amit kérnek tőle.

Ezt, jó lesz, ha megjegyzik maguknak az európai diplomaták, akiknek Pekingben valami követelni valójuk van.

A tao-tai még néhány közömbös megjegyzést tett s azután kegyesen tudatta velem: hogy Angliával kitűnő barátságban él a kínai nemzet.

Beszélgésünk alatt egymást érték a látogatók s az excellenziás minduntalan kisértett, hogy fogadja őket. Én már készülődtem, hogy elmegyek, de a nagyur tartóztatott. Még mindig aggódott fölött, hogy a hadseregről tett nyilatkozatait félre-értettem s Kinát háborus szándékokkal gyanúsítottam. Meglátszott rajta, hogy ezt bőven ki szeretné fejteni előttem s rengeteg sokat beszélt a tolmácsnak, aki, sajnos, alig adta vissza a tizedrészét annak, amit a gazdája belédiktált.

Mégis sikerült megtudnom, hogy a tao-tai egyjobban azt szeretné, ha a népek békében élne-

nek egymás mellett, amire én meggyőződéssel azt feleltem, hogy ez az én leghőbb óhajom is. A tao-tai melegen megrázta a kezemet, kikísért az ajtóig s kifejezte az elragadtatását afölött, hogy megismerkedett velem.

Az ajtónál észbe jutott neki valami.

Elmondja a tolmácsnak s az közli velem.

— A háboru elvetendő dolog — vélekedik a tao-toi, mert nagyon sok ember pusztul el benne, az emberek pedig inkább szeretnek élni, mint meghalni.

És igazra van a derék tao-tai-nak. Élni jobb mint meghalni. „Inkább vagyok egy eleven kutya, mint egy halott óroszlán”, mondta Heine. Ugyanezt mondta a tao-tai is, amiből következik, hogy ez a kínézér bölcös ember.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Karfiólvétel a Magyar Színházban.** A karfiólvételt holnap, szombaton délután 3 órakor tartják meg a Magyar Színházban, a második emeleten levő zongora-teremben. A felvételt óhajtó nők és férfiak a mondott helyen és időben jelentkezhetnek.

* **Erkel Ferencz.** A közpömvészeti társulat tavalyi kiállításán látható volt Ipoly Sándornak az a festménye, mely Erkel Ferenczet a „Bánk bán” komponálása közben, allegorikus alakoktól körülveve, örökíti meg. Ezt a képet a közoktatásügyi miniszter vásárolta meg a szépművészeti muzeum költségére. Addig is, míg az új muzeum elkészül, az országos zeneakadémia dísztermében helyezték el.

* **Két premliere a Kisfaludy-színházban.** A Kisfaludy-színházban a jövő héten két új darab kerül bemutatásra. Az egyik Derék Antalnak „Az Ördögziget lakója” című darabja, a másik Ferenczy Frigyes vidéki színésznek „Kraçh Móni, vagy az ó-budai fenegyerek” című bohózata. Izléstelenebb címet ez utóbbinál Ferenczy ur már nem talált?

A tüszentő Holofernes.

Berlinben most megjelent egy könyv, amely érdekes apróságokat tartalmaz a színészet multjából. Nagyon mulatságosan ír le a szerző egy előadást, amelyet a huszas években tartottak Chalons-Sur-Saone-ban és amelyben a híres Déjazett kisaszony is közreműködött. Az igazgató tarka falragaszokon hirdette a „Judith és Holofernes”-t és közhírré tette a következőket:

„Hogy bebizonyítsam, mennyire szívesen hordozom e város műértő közönségének igényeit, e csodálatos műhöz a szerzők által új fordulatot készítettem. A darab ebben az alakban sokkal hatásosabb, mint amilyen formában a párisi közönség élvezte nyolczvan estén át. Itt csak annyit akarok jelezni, hogy társulatom egy tagjával olyan megállapodásra jutottam, hogy a szép Judithnak módjában lesz a gyalázatos Holofernes fejét valószággal levágni és a frissen levágott fejet a közönségnek tisztelettel bemutatni. Könnyen megérthető, hogy egy darabnak ilyen valószínűsítései nagyra költségesek. Ennélfogva föl kellett emelni a helyáratat, úgy, hogy az első hely két frank, a második fél frank, a harmadik husz centime lesz.”

Az előadásra csak egy tódult a közönség és a bevétel 1207 frank és 3 sous volt, — akkoriban rendkívüli összeg. Aig hogy fölhuzták a függőnyt, a közönség kiabálni kezdett:

— Lássuk a végét!

— Az új fordulatot kérjük!

— A fejet! A fejet!

Midőn az igazgató hallotta, hogy az egész közönség a fej miatt tombol, ő korántsem vesztette el a saját fejét. A függőnyt leeresztették és három perc múlva ismét fölhuzták. Holofernes egy karszékből szunnyadt, Judith pedig lábujjhegyen közeledett feléje, kezében borzasztó karddal. Aztán hatalmas és biztos vágással lefejezte Holoferneszt és a fej legurult egy zsákba, amelyet a társulat komikusa már ott tartott. A vér nagy sugárban fröcsögött minden irányba. A közönség meg volt hatva, de még várta a folytatást: azt tudniillik, hogy a fejet egy tálon bemutatják. Látni le-

hetett, amint a komikus egy sárga szőnyeggel le-takart asztal körül sűrög-forog. Utóbb hátra-lépett és csakugyan feltűnt Holofernes frissen levágott feje a tálon. A fej halotyszínű volt, tekintete merev. A közönség háta csak úgy borzongott a megindulástól. Egyszerre csak az arc izmai rángatózni kezdtek, a szem becsukódott és a fej elkezdett tüszenteni oly erősen, ahogy csak tüszenteni lehet. Általános csodálkozás! A fej csak egyre tüszentett. Végre eltűnt a tálról és észre lehetett venni, hogy a fej összefügg egy emberrel. Ez az ember pedig megszólalt:

— Bocaánat, hölgyeim és uraim, hogy nem tudtam magam visszatartani. Egy kollégám, aki haragudott, hogy nem ő játsza a fejet, burnótot szórt a tátra, amely az agyamba szállott. Egyéb-ként legyenek meggyőződve hódoló tiszteletemről!

Falrongató taps és harsány nevetés követte e szavakat. A színész meghajlította magát, kiment a színpadról, magával a kítőmött és fejvesztett Holoferneszt is a papírmaséba göngyölt piros-festékes tégelylyel. A következő estéken a közönség szigoruan megkivánta, hogy a fej tüszentesen. Az igazgató a zsufolt házakból meggazdagodott és a közelben birtokot vásárolt.

FŐVÁROS.

(A rosz tej.) Az ivóvíz után kifogások szempontjából köztudomás szerint Budapesten a tej következik. Az ivóvízben szín-iszap foglaltatik, a tejben ellenben gyakran mozgékony természetű apró elevevények találhatók. Az iszap származását ismerik, ellenben a tejben előforduló állatocskákat nem, minélfogva a vizet ritkán, a tejet pedig sürűn veszik tudományos vizsgálat alá. Ez némi büntetéssel jár, amit nem a kihalászott mozgó lényeken hajtának be, hanem a tejkereskedőkön. Fájdalmas körülmény ez az illetőkre nézve, mert az előjárók minden hadi morálról megfeledkezve senkinek, par-dont nem adnak. És e szempontból nagyon irigylük Kajlinger Mihály vízvezetési igazgató helyzetét, akit semmiféle büntetés nem ér, holott állandóan rosz vizet szállít. Ma délelőtt bentjártak a polgármester-nél s panaszkodtak, hogy az egészségtelen, rosz és hamis tejet a kerületi előjárók nem nagyon szigoruan őrzik ellen. A közgazgatási bizottság pedig egy huron pendül az előjárókkal; nemcsak nem könynyit a bajba került tejesek helyzetén, hanem megelrendelte azt is, hogy a tejhamisításokra vonatkozó ítéletet a bajba került hamisító költségeire tegyék közhírré. A tejkereskedők egyesülete a tejhamisítás megakadályozására azt javasolja, hogy a tejárusítást a hatóság külön engedelemhez kösse s állapítsa meg, hol milyen kereskedők árusíthatnak tejet. A tejet a többi cikktől teljesen elkülönített helyen árusítsák. A tejárusok állandó felügyelet alatt legyenek. A tejet szállító kocsikon más árut szállítani nem szabad. Kis mértékben való kimérésre csak porcellán vagy kőedény használható. Az egyesület szerint ezeknek a javaslatoknak a szigorú keresztülvitele biztosítaná, hogy a főváros közönsége tiszta és jó tejet kapjon. A fődolog pedig az, hogy a kereskedők nézzék meg, mit vásárolnak, mikor a tejármelőkötől átvesszik a tejet, mert valószínű, hogy a tej nem azalatt a két óra alatt romlik meg, mi-alatt a boltokban árulják s az is valószínű, hogy a hamisítást már a fejölények elkezdik, s egész-ban felejtve a mosogató-vizet.

(A rajzoktatás.) A fővárosi inasiskolák igazgatói azt javasolták, hogy az elméleti rajzoktatás alól való fölmentési jogot vegyék ki a tanfelügyelő hatásköréből s ruházzák rájuk. A kultuszminisz-ter ezt, mint a fővároshoz küldött leiratában hírül adja, nem találta elfogadhatónak.

(Uj tűzoltó-kaszárnya.) A fővárosi közgyűlés elhatározta, hogy novemberben a második kerületi tölgyfa-utca 28. szám alatt 22,000 forint költséggel új tűzoltó-éptületet emel. A helygyminiszter ma érkezett leiratában jóváhagyta e határozatot.

(Pezarítás a tüszelőanyaggal.) Lampl Hugó fő-számvevő előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a tüszelőanyagok beszerzése körül nagyon önkényesen járnak el. Az anyag fölhasználása pedig minden ellenőrzés nélkül történik. A főszámvevő azt mondja, hogy rendszeres gazdálkodás és megfelelő ellenőrzés mellett nagymennyiségű tüszelőanyagot

lehetne megtakarítani. A tanács fölhevására a gazdasági hivatal tagadja az önkényes eljárást. Szerinte a tüzelőanyagot bizottság veszi át. A baj az, hogy egyes hivatalokban és intézetekben nem takarékoskodnak. A mérnöki hivatal is könnyelmű gazdálkodásnak mondja a tüzelőanyaggal való bánást. Nincsen megfelelő ellenőrzés és fölügyelet. A mérnöki hivatal különböző javaslatokat is tesz a tüzelő beszerzésére, szállítására és használására. A sok javaslatból csak egy bizonyos: hogy sokkal több tüzelőt használnak el, mint amennyire a főváros háztartásának szüksége van.

(Jj helyi érdeku vasut.) A közuti vaspályatársaság zugligeti végállomásától Budakeszen és Pátyon át Zsámbékiig tervezett helyi érdeku vasut zugliget-budakeszi szakaszának közigazgatási bejárása augusztus 16-án lesz. Az összejövetel az új városkóza tanácstermében lesz. A kereskedelemlügyi miniszter ma fölírta a főváros közönségét, hogy a közigazgatási bejárásnál képviseltesse magát és gondoskodjék egyuttal a magánfelek részvételéről is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Ártatlant elítélve. Kovács Dénes nagykeri földmivest néhány évvel ezelőtt öt és fél évi fegyházra ítélték el. Ki is töltött ebből három és fél évet Lipótváron, míg végre tegnap, mint ártatlant szabadon bocsátották. 1894. decemberben Horváth József képerkedővel együtt mulatott egy kocsmában és a mulatozás dulakodással végződött; következő napon Horváth feljelentette Kovácsot, hogy súlyosan megsebesítette és összes pénzét elrabolta. 1895. év elején a nyitrai törvényszék Kovácsot súlyos testi sértés és rablás címén csakugyan elítélte öt és fél évig terjedő fegyházra, mely ítéletet a felsőbb fokú bíróságok is helybenhagyták. Dr. Sztranzky az elítélt védője háromszor tett kísérletet védeni a kiszabadítására, de törekvése hiábavaló volt. Az elítélt — ki folyton hangoztatta ártatlanságát és a fogházban kiválóan jól viselte magát — nem tudván belenyugodni helyzetébe, nemrégiben ismét perújítást kért, mit meg is kapott. Ennek új és meglepő eredménye lett. Kiszült, hogy a rablás története tiszta hazugság volt, valamint, hogy Horváth József többször büntetett közveszélyes egyén, ki a rablás meséjét kigondolta, mert a verekezés idejében nem is volt pénze s a pénzes zsákok, mely nála volt, félrevezetésül mutogatta. A törvényszék, ennek következtében — habár kissé elkésve is — felmentette Kovács Dénest, mit a felsőbb bíróságok is helybenhagytak s tegnap óta Kovács ismét szabad.

— A „Kuczorogó“ öreg kocsmárosa. K hónap elején mondott ítéletet a pestvidéki királyi törvényszék, több ízben megszakított végtárgyalás után, a rakoscsabai „Kuczorogó“ csárda öreg kocsmárosa, Szódy Vendel felett. Az a vád terheli az öreg kocsmárost, hogy a múlt évi szeptemberben meggyilkolta Bartók József parasztagdát, mert gyanúja volt rá, hogy menyecske feleségével szerelmi viszonyt folytat. Amikor letartóztatták, töredelmes vallomást tett Szódy Vendel, a végtárgyaláson azonban körömszakadtig tagadott, azt erősítgetve, hogy ő a világ legjámorabb embere. A törvényszék szándékos emberölés büntetésében mondomta ki bűnösnek s tizenkét évi fegyházra ítéltte el. Hogy az igazság kitudódjék, a királyi táblához felebbezett, amely ma Bakos János előadása alapján, helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

— Az eleméri zandúlok póra. Országos szenzációt keltett tavaly az eleméri parasztlázadás, amely két földmives és két csendőr halálával végződött. A nagybecskereki törvényszék tavasszal hozott ítéletet ebben az ügyben. A pör aktái akkor a királyi tábla elé kerültek; a tábla a törvényszék ítéletét most mindenben megerősítette.

— Cszlakodó athléták. Néhány hónap előtt történt, hogy az athletikai klub választmányra kizárta tagjai sorából Áldassy Gyulát, akinek a klub egyik alelnökével, dr. Gerenday Györggyel akadt kellemetlen baja, mely sokáig foglalkoztatta az athlétaköröket. Az affair vége az lett, hogy egy becsületbírósgág párbajképtelenség nyilvánította Áldassy Gyulát, aki ezért dr. Porteleky Lászlót okolta leginkább, aki azt beszélt róla a klubban, hogy Gerendayt előtte lelővéssel fenyegette. Áldassy ezért ügyvédje, Eötvös Károly útján bűnvádi följelentést tett dr. Porteleky László ellen a büntető járásbírósgánál s rágalmozás miatt kérte megbüntetését. A járásbíró rágalmozás vétsége miatt 20 forint f3- és 10 forint mellékbüntetésre ítélte Portelekyt, aki a

királyi táblához felebbezett. Az ítélt tábla ma, Bakos János előadása alapján feloldotta a járásbírósgági ítéletet abból az okból, hogy dr. Gerenday még az eljárás megindítása előtt bűnfenyítő följelentést adott be a törvényszékhez életveszélyes fenyegetés címén Áldassy Gyula ellen.

A pimasz.

A „Köztelek“ című heti ujság abban az időben, amikor a belügyminiszter kiadta a gabonauzsoráról szóló ismeretes rendeletét, cikket közölt, melyben azzal vádolta a Schlezinger és Polakovits czéget, hogy gabonaelővételi üzleteivel egész községeket tett már tönkre.

Sándor Pál, a czég főnöke elment a „Köztelek“ szerkesztőségébe, ott kimutatta, hogy a cikk nem mondott igazat és kérte, nevezze meg neki a névtelenül megjelent cikk szerzőjét. A szerkesztőség ezt csak olyan föltétel mellett volt hajlandó megtenni, ha meggyőződik a cikkíró rosszhiszeműségéről. Sándor erre nem győzte ezt bevárni s a következő levelet intézte a szerkesztőséghez:

„Két hete hitetget, hogy kiszolgáltattja nekem azt a pimasz gazembert, aki czégemről azt a hazug hírt közölte. Ha három nap alatt nem nevez meg, kénytelen leszek önt felelősségre vonni.“

Ezt a levelet a szerkesztő elküldötte Fülep J. György megyei aljegyzőnek, a cikk szerzőjének, aki rágalmozásért és becsületsértésért pört indított Sándor Pál ellen. A pört ma tárgyalta Baumann Mór királyi aljársbíró. A vádlottat dr. Pollák Illés védte, a panaszost dr. Frank Salamon képviselte.

Mindjárt a tárgyalás elején dr. Pollák Illés viszonzvát emelt Fülep ellen, mert panaszában ismétli azokat a vádakait, melyekkel a nyomtatott cikkben illette a vádlottat. Dr. Frank a viszonzvát elutasítandónak véli. Ha Sándor Pál sértőnek találta a cikket, sajtópör útján kellett volna megtorlást kérnie.

A bíró el is utasította a viszonzvát s kihallgatta a vádlottat.

Sándor Pál az általános kérdésekre kijelenti, hogy hódmezővásárhelyi születésű, 38 éves, nős, nagykereskedő.

— Volt már büntetve? — kérdezi a bíró.

— Igen is voltam. Becsületsértésért. Azaz, hogy pofon ütöttem valakit.

— Mi indította arra, hogy megírja ezt a levelet?

— Nekem és a czégemnek kellemetlen volt a cikk, amely merő kohlomány. Még a szerződés is falzifikátum. Itt van, kérem, az illető gazdának a nyilatkozata, melyben kijelenti, hogy az elővételi ügyletet előnyösen bonyolítottam le vele. Ezt a nyilatkozatot megmutattam a szerkesztő urnak, akit gentlemannek tartok, de megjegyzem, én szélső merkantilista vagyok, ő pedig agrárius. Kértem, hogy nevezze meg a cikkíró s ő ezt meg is ígérte nekem. Két hétig vártam, hogy kiadják, de hiába. Ez nagyon fölízgatott. Hozzájárult, hogy ebben az esztendőben nem kevesebb, mint három alaptalan följelentést tettem ellenem névtelenül. Azzal vádoltak, hogy az apám örökségéből százezer forintot eltűkoltam, hogy szerződéseimre nem ragasztok bélyeget, majd meg azzal, hogy nem tettem eléget katonai kötelezettségemnek, pedig tartalékos huszárhadnagy vagyok. Meg kell még jegyezmem, hogy kimutattam a szerkesztőségnek üzleti könyveimből, hogy a differenciális ügyletekből négyszázezer forintot fizettem, hogy nagy veszteségek értek s hogy, noha én vagyok az osztrák-magyar monarchiában a legnagyobb gabonakereskedő, soha senki ellen egyetlen egy végrehajtást sem veztettem. Azt hiszem, hogy ily körülmények közt érthető az az izgatottság, amely erőt velt rajtam, amikor ez a cikk megjelent.

A bizonyítás végével dr. Pollák Illés védő a legenyhébb büntetést kérte, mert Sándor Pál, ha sértett is levélben, jogos felháborodásában tette. A bíró megállapította a becsületsértést, de figyelemmel arra, hogy a szóban forgó cikk vádjai mind alaptalanoknak bizonyultak, Sándort a 92. szakasz alkalmazásával tíz forint pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt megnyugodott és rögtön lefizette a kirótt büntetéspénzt; a panaszos ügyvédje felebbezett.

A beretvás merénylő.

Nyolcz esztendeje körülbelül, hogy Gangel Szilveszter, egy kiérdemült lakatos, aki később bognár, meg péklegény is volt, a fővárosba került. Itt megismerkedett egy Fölkerné nevű szegény asszonnyal, akivel csakhamar közös háztartásra lépett.

Néhány hónapig éltek együtt, többnyire czi-vódva, mert Gangel Szilveszter minden keresményét sörre meg pálinkára költötte el. Egyszer azután élesre fent borotvával ment neki a boldogtalan asszonynak és halálra sebesítette. Ezért a bíróságok öt évi fegyházra ítélték el Gangel Szilvesztert, aki e büntetését 1896-ban kitöltötte és újra a fővárosba tért vissza.

Csakhamar megismerkedett egy Kroneisz Brigitta nevű utcza lánygyal, akivel közös háztartásra lépett. De a lány hamar ráunt a léha emberre és szakított vele. Gangel Szilveszter efeletti haragjában a múlt évi augusztus 8-án Kroneisz Brigitta lakására ment s élesre fent breretvával elvágta a zalvó leány nyakát. A leány kiáltozására összeszaladtak a szomszédok és kiszabadították Gangel kezei közül, aki ekkor a saját nyakát metszette meg beretvájával. Sem a lány, sem a gyilkos merénylő nem halt meg, s a mai végtárgyalásra mind a ketten ép egészségben jelentek meg a törvényszék előtt, ahová Gangel a fogházból vezették elő.

A tárgyalás elnöke dr. Agorasztó Péter királyi törvényszéki bíró volt. A vádhatóságot dr. Hodászy Antal királyi alügyész képviselte, a vádlott védelmével dr. Nagy Ernő ügyvédet bizta meg.

Az elnök elsőnek a sértett leányt hallgatta ki. Kroneisz Brigitta elmondja, hogy augusztus 8-án éjjel 12 óra körül hozzá ment a vádlott, de ő nem akarta beereszteni, mert félt tőle.

— Miért félt?

— Többször megvert, mig együtt laktam vele. Azt hittem, most is ütni akar, mert előző napon is ugy a sarokba szorított az utcza, hogy majd összeestem. A rendőr vett ki a keze közül.

— Mi történt azután, mikor beeresztette?

— Lefeküdtünk. De én nem tudtam aludni. Egy óra mulva észrevettem, hogy beretvát vett elő és azt nyakamhoz tartotta. Szilvi, meg akarsz gyilkolni? kiáltottam rá.

— Igen, a fejed akarom! válaszolt ő és belevágta a beretvát nyakamba. A vér elborított és rohantam az udvarra. Sikoltozásokra előszaladtak a szomszédok és megvédték Gangel ellen.

— Üldözte magát még a konyhában is?

— Egész az udvarig üldözött.

Dr. Naményi királyi ügyész: Milyen viselkedésűnek ismeri a vádlottat?

— Ha részeg volt, menekülni kellett előle. De ütött olyankor is, ha józan volt.

— Részeg volt a tett elkövetésekor?

— Nem látszott rajta semmi, egészen józan volt.

Dr. Nagy Emil védő: Miért akarta magát ez az ember megölni?

— Azt én nem tudom.

— Talán szerette magát és féltékeny volt?

— Azt se tudom.

A vádlott, Gangel Szilveszter nem tud semmit az egész dologról. Azt is csak másnap tudta meg, hogy a saját nyakát elvágta, annyira részeg volt.

— De hiszen maga ép így védekezett akkor is, mikor az első kedvesét megölte, hogy van ez?

— Kérem, én csak azt mondom, amit tudok.

A kihallgatott tanuk megerősítették a sértett vallomását, hogy Gangel nem volt itta s.

Az igazságügyi orvosi tanács beszámíthatónak mondotta a vádlott elméleti állapotát. dr. Moravcsik Emil és dr. Ajtay Sándor törvényszéki orvosszakértők oda nyilatkoztak a mai tárgyaláson, hogy Gangel elméleti állapota erősen meg van támadva és nincs beszámítható állapotban.

Dr. Hodászy Antal vád- és dr. Nagy Ernő védőbevezése után a törvényszék szándékos emberölés büntetésének kísérlete miatt öt évi fegyházra ítélte el a vádlottat.

SPORT.

† A Liverpool-Cup. Tegnap dőlt el Liverpoolban a 30.000 koronás Liverpool-Cup. Az értékes versenyben Mr. R. Walker Dinna Forget nevű hat éves pejménje győzött Brayhead és Knight of the Thistle ellen. Győztest Robinson jockey lovagolta.

† A harmadik Huxtable. A legkisebb Huxtablenak Angliában tegnap nagy napja volt. Egy eladóversenyben egy névtelen idősebb lóra ültették, melyet aztán nagy ügyességgel tizenegy ló ellen elsőnek vert be a czélhoz. A kis Huxtable, úgy halljuk, a Baththyány-istállóhoz kerül könnyűsúlyu jockeynek s akkor az öreg „Hüti“-vel együtt hárman fogják a Mindig-istállót szolgálni.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter az államépítészeti hivatalok személyzeti létszámában Vámos Dezső, Nagy Győző, Jazbatic Alajos és Tiszay Géza okleveles mérnököket királyi zegédmérnökökké, a belügyminiszter Lugossy Endre számgyakornokot számtisztté, Lángos József számvéviségi díjokot pedig ideiglenes minőségben számgyakornokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Hang Kornélia okt. polgári iskolai tanítónőt a breznóbányai állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztály 3-dik fokozatába, segédtanítónővé, a nagyváradi pénzügyigazgatóság Gitye Lajos nagyváradi királyi adóhivatali díjtalan gyakornok-jelöltét ugyancsak a nagyváradi adóhivatalhoz, díjtalan adóhivatali gyakornokká, Juhász Lászlót nagyváradi adóhivatali díjtalan gyakornokká kineveztetett.

Árverések a fővárosban. Jankovich József ingóságai VII., Csömöri-ut 16. július 23. Róth Dezső ingóságai VI., Nagymező-utca 41. augusztus 1. Abeisz Miksa ingóságai VI., Vörösmarty-utca 75. augusztus 6. Geiszt Sándor ingóságai VIII., Rökk Szilárd-utca 37. augusztus 1. Jankovich Rudolf ingóságai II. Rózsahegy-utca 5. július 30-án. Drechsler Nánán ingóságai III., szent Endrei-ut 12. július 29. Weisz Ármán és neje ingóságai VIII. kerepesi-ut 29. július 23. Facker Henrik ingóságai VIII., Dugonits-utca 8. július 23.

Pályázatok. A varasdi és csázmányi adóhivatalnál adóügyi állásra, a budapesti ferencvárosi pályaudvaron postamesteri állásra, a budapesti gyűjtőfogháznál főfegyőri állásra, a temesvári kerületben Zrepaján, Trecsenyemegyében postamesteri állásra, a pozsonyi királyi ítélőtáblánál irnoki állásra, a németújvári adóhivatalnál adópénztárnoki állásra, a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál adóügyi állásra, a pénzügyminiszteri számvévisőknél számgyakornoki állásra, a varasdi pénzügyigazgatóságnál hivatali állásra, a szegedi kerületi börtönnél első osztályú börtönőri állásra, a budapesti első kerületi állami polgári iskolai tanképző intézetnél tanári állásra, a dunaföldvári járásbírósnál albirói állásra van pályázat ki- hirdetve.

NYILT-TÉR.

Nagy bolthelyiség

a József-körút legélénkebb helyén f. é. augusztus hó 1-ére kiadó.

Czím a kiadóhivatalban.

KÁLMÁN KATÁNGHY-NAPTÁR

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni, hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad: az Országos Hírlap kiadóhivatala VIII. ker., József-körút 55. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, július 22. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 304.—. Az irányzat ártartó.

New-York, július 22. (C. T. B.)

	július 22. cents	július 21. cents
Buza júliusra	82 ³ / ₄	83
„ szeptemberre	72 ³ / ₈	72 ³ / ₄
„ deczemberre	71 ³ / ₈	72
Tengeri szeptemberre	37 ³ / ₄	37 ¹ / ₂

Chicago, július 22. (C. T. B.)

	július 22. cents	július 21. cents
Buza szeptemberre	67 ¹ / ₂	67 ³ / ₄
Tengeri szeptemberre	33 ¹ / ₂	32 ⁷ / ₈

Ipar és kereskedelem.

Orosz sertésbavítal Porosz-Szléziába. A napokban az oppelni kereskedelmi kamara egy kormánybiztos jelenlétében foglalkozott az orosz sertésbavítalról. A kormány képviselője kijelentette, hogy a kormány semmi áron sem gondolhat arra, hogy a sertés-zárlatot feloldja. A zárlat állategészségügyi érdekekből szükséges. A kormány a huskereskedőknek is figyelmébe ajánlotta az orosz származású hus elküldését, mivel a hus is magában hordhatja a fertőzés csiráját. Megjegyzendő, hogy az összes porosz vásárokon elégtelen a sertésfelhajtás. Magában Berlinben 1000 darabbal kevesebbet vágtak június hónapban, mint a múlt évi júniusban. Hanem azért a zárlatot mégse oldják fel.

Gabonaárak és gabonakereskedelem a budapesti tőzsdén 1897-ben. Budapest statisztikai havi füzeteinek most megjelent füzetéből a következőket vesszük ki: A gabonaárak tavaly a rossz termés folytán egy évtizednél több idő óta nem tapasztalt módon emelkedtek. Az 1896. évi átlag-árakhoz képest a buza átlagára 3 forint 6 krajczárral, a rozsa 1 forint 8 krajczárral, a takarmányárpáé 73 krajczárral, a malátaárpáé 91 krajczárral, a zabé 9 krajczárral, a tengeri 20 krajczárral, a repcézé 1 forint 64 krajczárral emelkedett. Az egyes gabonanemek átlagárai voltak ugyanis 1897-ben: buza 10.36, rozsa 7.39, árpa 5.26, zab 6.17, tengeri 4.19, repce 12.63 forint. A forgalom pedig ugyanezen évben tett: buza 5,795.000, rozsa 329.500, árpa 286.000, zab 277.500, tengeri 516.000, repce 57.000, összesen 7,261.000 métermázsát.

A hazai pipaipar helyzete válságos. Összesen öt pipaiparra van Magyarországnak, melyből három gyár már beszüntette az üzemet s árukészletüket a kényszer nyomása alatt oly olcsó árakon vetették a piacra, hogy ezáltal a még dolgozó gyárak helyzetét is nagy mértékben kényelmetlenné tették.

A cukorkonferencia. Brüsszelből táviratozák nekünk: A kormány ma küldte szét a cukorkonferencia-ülésről készített jegyzőkönyvet az itteni lapoknak és a szakembereknek. Ezekből a jegyzőkönyvekből kitűnik, hogy Oroszország nagy engedményeket ígért arra az esetre, ha a cukorkonferencia ismét összeül.

Kőbányai sertésbavítal, július 22. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 59¹/₂—60 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 69¹/₂—60 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban; 60¹/₂—61¹/₂ kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 60—60¹/₂ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 60¹/₂—61 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 60—60¹/₂ krajczárig. Sertéslétszám: 1898. július 20. napján volt készlet 43.935 drb, július 21-én felhajtott 51 drb, július 21-én elszállított 103 darab, július 21-ére maradt készletben 43.883 darab. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésbavítal, július 22. A ferencvárosi petroléum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésbavítalra 1898. július 21-én érkezett

335 drb. Készlet 440 darab, összes felhajtás 775 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 411 drb, elszállítatlan maradt 364 drb. Napi árak: 130—180 kilós 58—60 krajczár, 220—280 kilós 58—60 krajczár, 320—380 kilós 58—60 kr, öreg nehéz 57¹/₂ kr, malacz 46—48 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti szurómarhavásár, július 22. A mai vásárra felhozott 761 darab belföldi és 3 darab rugott borju. Eladott 781 darab élő belföldi borju. A borjuvásár élénk lefolyású volt. Napi árak: Élő belföldi borju 28—40 forintig, kivételosen 42 forintig súlyra.

Pénzügy.

Az új országos központi hitelszövetkezet alapszabálytervezetének megvitatása czéljából a jövő héten a pénzügyminiszteriumban szűkebb körű tanácskozmány fog ülésezni. Az alakuló közgyűlést az ősz elején tartják meg. A szövetkezeti központba a kormány Vörös Lászlót, a most távozó kereskedelmi államtitkárt fogja kormánybiztos gyanánt kiküldeni.

Szerajevó város kölcsöne. Szerajevó városa, mint onnan jelentik, a Magyar jelzálog-hitelbankkal 600.000 forint községi kölcsönt kötött.

Közlekedés.

Kocsibeszerzések az államvasutaknál. Az államvasutak a beruházásokra rendelkezésre álló hitelből ez idő szerint 2857 teharkocsit rendeltek meg hazai waggonyáraktól. És pedig: Ganz és társánál 617 darabot, Weitzer J.-nél Aradon 205 darabot, Schlicknél 205 darabot és a Danubiusnál 300 darabot, összesen 1227 darabot. A fennmaradó 1630 kocsit a győri waggonyárnál rendeltek meg, mely a legolcsóbb ajánlatot adta be.

Sorsolás.

A Magyar jelzálog hitelbank 4 százalékos községi költeveleinek évi kisorsolását augusztus 1-én délelőtt 10 órakor tartja meg a bank helyiségeiben.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, július 22.

Előzetes jelentés! Előzetes jelentés!

Holnap:

A nyolczforintos buzaár lerombolása.

Agrár szomorujáték számtalan felvonásban, régtelen tragikus utójátékkal.

Uj betanulással (régebb idő óta) először: 1897-iki június 20-ika óta nem került színre. Előadják a budapesti gabonacsarnok házi-színpadján. Közreműködnek az összes tőzsdetagok.

Az előadást kedvezőtlen időben is megtartják.

Belépti díj 3 forint. Bérletjegyek érvényesek.

Kezdeté 9¹/₂ órakor reggel. Vége: az Isten tudja, mikor.

Kár, hogy a tőzsde nem közli előre műsorát. A holnapi napra bátran küldhetné szét a fenti „előzetes jelentést.” Hiszen kevés hiba volt, hogy a tőzsde kiváló szereplői már ma hozzá nem fogtak az épületes darab előadásához, amelyen épen csak a közreműködők mulatnak, míg a nézőközönség szívszorongva lesi, hogy tulajdonképen mi is lesz a vége e drámának? Az elég ügyesen felépített exoziczió után nem következik-e a dramaturgia szabályaihoz híven mégis némi bonyodalom? Épen csak a félöt órai zárlat akadályozta meg a baissapárt hőseit abban, hogy már ma neki ne menjenek a nyolczforintos árak, mert bizony a tőzsdéi forgalom vége felé már az ár került felszínre.

És alig néhány hete még azon sopánkodtunk, hogy a „kilenczest megnyitották.” Elég optimisztikusak voltunk azt remélni, hogy majd lezáródik megint ez az ár. Na hát rámségesen csalódtunk! Teljesen kijozanodtunk tévhitünkől. A

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, július 22. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak csökkentek. Baromtinál élénk, árak szilárdak. — Halban élénk, árak csökkentek. Tej- és tejtermékekél élénk, árak szilárdak. Tojásnál csendes, árak szilárdak. Zöldségnél élénk. Gyümölcsnél élénk. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabús hátulja I. 51—53 frt. II. 48—52 frt. Birkahús hátulja I. 42—44 frt. II. 38—40 frt. Borjúhús hátulja I. 51—53 frt. II. 42—51 frt. Sertéshús lövrendű 40—42 frt. vidéki 30—38 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr. (kilonként). Sertésszír hordóval 50—56.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.30 frt. Csirke 1 pár 0.55—1.20 frt. Lud hizott kilonként 65—75 kr. — Különbözők. Tojás I. lála (1440 db) 25.0—29.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—1.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—1.50 frt. Lencse m. 100 kilo 14—18 frt. Bab nagy 100 kilo 8—12 frt. Paprika I. 100 kilo 30—40 frt. II. 20—28 frt. Vaj 1 tonna kilonként 0.70—0.80 frt. Tea-aj kilonként 1.50—1.10 frt. Burgonya fehér, 100 kilo 2—2.20 frt. Burgonya sárga 100 kilo 3.50—4.00 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.80—1.00 frt 1 kilo. Csuka (élő) 0.60—1.00 frt 1 kilo. Ponty dunai 0.30—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, július 22. Változatlan forgalom: gyér. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 19.50—19.75. Finomított szesz nagyban 57.75—57.90, Finomított szesz kicsinyben 58.—58.25, Élesztőszesz nagyban 57.—57.25, Élesztőszesz kicsinyben 57.50—57.75, Nyersszesz adózva nagyban 57.75—58.00, Nyersszesz adózva kicsinyben 57.—57.25, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 16.—16.25, Denaturált szesz nagyban 22.—22.25, Denaturált szesz kicsinyben 22.50—22.75. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzletés mellett értendők.

Bécs, július 22. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 19.70—19.90 frt/kg kelt el. Zárlatjegyzés 19.70—20.— frt.

Prága, július 22. Adózott tripló-szesz nagyban 55.15—56.— forinton jegyeztetett. Adózatlan szesz 19.— forinton kelt el azonnali szállításra nagyban.

Trieszt, július 22. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban román áru 13.— frt, magyar áru 13.25 frt, cseh áru 12.75 forint, júliusi szállításra.

Brünn, július 22. Exkontingens szesz változatlan.

Cukor.

Prága, július 22. Nyers cukor 88% cukortartalom, franco Aussg. Azonnali szállít. 12.45 frt, október-decemberi szállításra 12.40 forint.

Hamburg, július 22. Nyers cukor I. o. b. Azonnali szállításra 9.12, auguszt. szállításra 9.20, október-decemberi szállításra 9.36. Irányzat lanya.

Páris, július 22. Nyers cukor (88 fok) készáru 28.25—28.50 frank, fehér cukor jul.-ra 29.1/4 frk, aug.-ra 29.25 frank, első 4 óra 29.7/8 frank, okt.-tól 4 óra 30.5/8 frank. Finomított készáru 102.50 103.— frank.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDEK.

Bécs, július 22. Az osztrák földmivelési miniszter kedvező jelentésére még inkább ellanyhult az irányzat. A buza ismét olcsóbb lett 30 krajczárral a múlt heti árakhoz képest teljes egy forinttal olcsóbb.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza 6szre 8.13—8.14—8.04, rozs 6szre 6.55—6.47, tengeri július—augusztusra 5.40, zab 6szre 5.70—5.73—5.72, repce augusztus—szeptemberre 12.65—12.75 forint.

Boroszló, július 22. Buza helyben 20.70 márká (= 12.17 frt) sárga. Buza helyben 20.60 márká (= 12.12 frt). Rozs helyben 16.50 márká (= 9.70 frt). Zab helyben 16.50 márká (= 9.70 frt). Tengeri helyben 12.— márká (= 7.06 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, július 22. Buza holsteini 194—208 márká (= 11.41—12.23 frt). Rozs mecklenburgi 142—154 m. (= 8.35—9.06 frt). Rozs orosz 97—98 márká (= 5.70—5.76 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Páris, július 22. (Megnyitás.) Buza folyó óra 22.— frank (= 10.49 frt). Buza augusztusra 20.80 (= 9.91 frt.). Buza szept.-okt.-re 20.25 frank (= 09.66 frt.). Buza 4 utolsó óra 20.15 frank (= 9.61 frt.). Rozs folyó óra 15.35 frank (= 7.32 frt.) Rozs augusztusra 12.60 frank (= 5.99 frt.) Rozs szept.-okt.-re 12.75 frank (= 6.07 frt.). Rozs 4 utolsó óra 12.75 frank (= 6.07 frt.). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, július 22. (Zárlat.) Buza folyó óra 22.05 frank (= 10.51 frt.). Buza augusztusra 20.90 frank (= 09.96 frt.). Buza szept.-októberre 20.25 frank (= 9.66 frt.). Buza 4 utolsó óra 20.20 frank (= 9.64 frt.).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDEK.

Bécs, július 22. Pénzbőség és a nyolcznapig prolongáció könnyű volta, valamint a kedvező időjárás és a spanyol-amerikai békelírek a tőzsdén szilárd hangulatot idéztek elő, a forgalom azonban jelentéktelen volt. Magyar szénbányák fedezeti vételek által emelkedtek. Májusi járadékot befektetésre kerestek. A déli tőzsdén fegyvergyári részvények gyengültek. Valuták változatlanok.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 359.—359.15. Angló-bank 157.50. Union-bank 294.50. Magyar hitelrészvény 394.75—395.—. Osztrák-magyar államvasut 358.85—359.25 Déli vasut 76.75—77.15. Alpesi bánya 164.20—164.50. Rimamurányi 252.50. Magyar aranyjradék 121.—. Magyar koronajradék 99.—. Török sorsjegy 59.90—60.—. Német márká 58.83. Magyar ált. közsébn. 93.50. Északmagyarországi 131.—.

Dél előtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 359.—. Magyar hitelrészvény 394.50. Angló bank 157.25. Union-bank 294.50. Osztrák-magyar államvasut 359.13. Déli vasut 76.75. Alpesi bánya 164.30.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 358.75, Magy. hitel. 295.—. Angló-bank 157.25, Unionbank 294.75. Länderbank 225.75. Osztrák-magyar államvasut 359.—. Déli vasut 76.75. Elbevolgyi vasut 263.50. Északnyugoti vasut 248.—. Alpesi bánya 163.30. Májusi jár. 101.95. Török sorsjegy 59.80. Német márká azonnali szállításra 58.82 forinton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjradék 120.95. Magyar koronajradék 98.95. Tiszai kölcsönsorsjegy 136.75. Magyar földtehermentesítési kötv. 96.45. Magyar hitelrészvény 394.75. Magyar nyereségykölcsön sorsjegy 158.—. Kassa-oderbergi vasut 190.50. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvények 121.—. Magyar leszámítók és pénzváltóbank 260.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 252.—. 4.2% papírjradék 102.10. 4.2% ezüstjradék 101.80. Osztrák aranyjradék 121.55. Osztrák koronajradék 101.40. 1860. sorsjegyek 141.—. 1864. sorsjegyek 192.25. Osztrák hitelsorsjegyek 203.—. Osztrák hitelrészvény 358.87. Angló-osztrák bank 157.25. Union-bank 294.50. Bécsi Bankverein 266.50. Osztrák Länderbank 225.75. Osztrák-magyar bank 908.—. Osztrák-magyar államvasut 358.81. Déli vasut 76.75. Elbevolgyi vasut 263.25. Dunagőzmozgási részvény 437.—. Alpesi bányarészvény 164.10. Dohányrészvény 124.—. 20 frankos 9.52%, Császári kir. vert arany 5.06. Londoni váltóár 119.95. Német bankváltó 58.82. Az irányzat üzletellen.

Bécs, július 22. (Utótőzsdé.) A déli tőzsdé zárulása után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 359.—. Magyar hitelrészvény 395.—. Angló-bank 157.25. Bankver. 266.50. Union-bank 295.—. Länderb. 225.50. Osztrák-magyar államvasut 359.—. Déli vasut 76.75. Elbevolgyi vasut 263.50. Északnyugoti vasut 248.75. Török dohányrészvény 134.25. Rimamurányi vasuti 252.50. Alpesi bánya 164.20. Májusi járadék 102.—. Magyar koronajradék 98.95. Töröksorsjegy 59.90. Német márká azonnali szállít. 58.83. Német márká ultimóra —. forinton.

Berlin, július 22. Ezüst járadék 101.50. Osztr. aranyjradék 103.—. Magyar aranyjradék 103.10. Magyar koronajradék 99.50. Osztrák hitelrészvény 224.90. Osztrák-magyar államvasut 152.75. Déli vasut 33.25. Bastiehrádi vasut 350.75. Osztrák bankjegy 169.90. Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 169.70. Rövid lejáratú váltó Párisra 80.30. Rövid lejáratú váltó Londonra 20.38 1/2. Orosz bankjegy 216.25. Olasz járadék 92.90. Laura-kőbő 210.—. Harpeni 130.75. Olasz központi vasut 132.60. Török sorsjegy 113.90. Májusi járadék 101.50.

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 225.—. Osztrák-magyar államvasut 152.75. Déli vasut 33.25. Magyar aranyjradék 103.10. Discontó-társaság 198.60. forint.

Páris, július 22. 3 százalékos francia járadék 103.20. 3 1/2 százalékos francia járadék 107.—. Osztrák földhitelintézet 1252. Osztrák aranyjradék 104.—. Magyar aranyjradék 102.80. Déli vasuti elsőbbség 383.—. Alpesi bánya 305.—. Török dohányrészvény —. Török sorsjegy 109.—. Olasz járadék 92.35. Spanyol kölcsön 37.97. Meridional —. O-tomanbank 548.—. Rio Tinto 639.—. Debeers 707.—. Eastrand 136.50. Chartered 63.75. Randfontein 35.50. Uj 3 százalékos francia járadék 101.90. Osztrák-magyar államvasut —. Länderbank —.

Frankfurt, július 22. (Zárlat.) 4.2% ezüstjradék 85.20. 4% osztrák aranyjradék 103.15. 4% magyar aranyjradék 102.70. magyar koronajradék 99.65. osztrák hitelrészvény 304.62.

osztrák-magyar bank 773.25. osztrák-magyar államvasut 304.75. déli vasut 68.87. Elbevolgyi vasut 228.—. bécsi váltóár 169.77. londoni váltóár 20.38. párisi váltóár 89.788. bécsi bankverein 225.75. villamos részvény 136.90. alpesi bányarészvény 139.50. 3% magyar arany-kölcsön 90.40. Északnyugoti vasut 210.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 22. (Esti tőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 304.75. Osztrák-magyar államvasut 304.—. Déli vasut 68.7/8. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, július 22. (Utótőzsdé.) Osztrák hitelrészv. 304.62. Déli vasut 68.75. Osztrák-magyar államvasut 304.75.

Hamburg, július 22. (Zárlat.) 4.2% ezüstjradék 85.35. osztrák hitelrészvény 304.50. osztrák-magyar államvasut 759.—. déli vasut 163.50. 4% osztr. arany. 102.90. 4% osz. magyar aranyjradék 102.60. olasz járadék 92.55. 1860. sorsjegy 127.50. Az irányzat csendes.

London, július 22. (Zárlat.) Angol consols. 111.7/16. déli vasut 7.—. spanyol járadék 36.87. olasz járadék 91.13. 4% magy. aranyjradék 101.25. 4% rupia 63.25. Canada pacificvasut 81.25. Ezüst 27.7/16. Leszámitolási kamattal 1.3/16. Bécsi kamattal —. Az irányzat nyugodt.

New-York, július 22. Ezüst 59.63.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. július 22-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let. Celsius szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let. Celsius szerint, Csapadék mm.

Közép-Európa fölött nagy kiterjedésű, zárt légnemzési maximum helyezkedett el melynek hatáskörében az idő általában száraz a fordult. A minimum ma is északon tartózkodik: nyugaton u. hó erősen süllyed a barométer. A hőméréket Közép-Európa, de még tulajdonképpen a normális alatt van, delet ellentéte megvan. Hazánk déli-délkelet vidékein igen bő esők voltak: ma reggel azonban — Erdély déli részének kivételével — az idő általában derült és száraz. A hőméréket úgy a tegnapi n. ny. folyamán, valamint később az éjjel erősen normális alatt van. Deült, száraz idő várható, hőemelkedéssel.

VIZÁLLÁS.

— Július 22-én. —

Table with columns: Fajta, Vízmerés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Fajta, Vízmerés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás.

Islet magyarait: * = Jéges víz; + = Ófelölt; - = 0 alatt; < - = Áradat; > = Apadt; ? = Készen.

Megjegyzések: Az ország nagy részében esett az eső, helyenként jelentős mennyiségű eső esett; Nagy-Lakon 47 mm., M.-Vásárhelyt 33 mm., Felső-Viasón 30 mm., Károlyvárosan 30 mm., A Duna Passaútlól Bécsig árad, Innen Oranovig apad; vizállási állatában középek, Gomboson és Ujvidéken 7 fok magaságok.

A Tisza általában apadó jellegű, vizállási állományok: A Duna Varasdól D.-Mihályfőczig árad, Innen a torkolatig apad; vizállási állatában középek, a torkolatnál 7 fok magaságok.

A Sáva Zágráb és Sziszek téjén árad, más helyeken apad; vizállási Zágrábnál 6 fok magas, más helyeken középsően alul.

A temetési vállalkozók.

Írta: Kipling Rudjard.

Fordította: Szt. Albans Tivadar.

— Hogy neki sohasem marad el az eledele és ennek következtében —

Lány, recsegő nesz hallatszott, mintha sekély vízben a Sakál éppen csak érne a víz fenekét. A Sakál gyorsan hátrafordult és szemközt állott (mindig legjobb szemközt elhelyezkedni) az állattal, akiről beszélt. Huszonnégy láb hosszú krokodilus volt; háromszorosan összeszegelt kanzánlemezhez hasonló ptykés, alul élbefutó, tarajos vértben; felső fogainak sárga hegyei éppen csak hogy túlérték gyönyörűen hornyolt alsó állkapcsán. A Mögger (Ghót tompa orru Möggerje volt; vénebb minden falubeli embernél; ő adta nevét a falunak; a gázló gonosz lelke, mielőtt a vasuti hid elkészült — gyilkos, emberevő és helybeli fetis, mind együtt ott feküdt, állával a sekély vízben; egy helyben maradt farkának csaknem észrevehetetlen facsarásával; a Sakál pedig jól tudta, hogy ugyannak a farknak egyetlen lökése a gőzmozdony rohanásához hasonló módon röpíti föl a partra a Möggeret.

— Milyen szerencsés találkozás, Szegények Védője! hízelkedett, minden szónál meg hátrált egyet. Elragadó hang hallatszott és gyönyörködött társalgás reményében idejöttünk. Farkatlan merészségem, várakozásomban, arra késztelet ugyan, hogy rólad beszéljek. Reményem azonban, hogy ebből semmit sem hallottam.

Pedig a Sakál éppen azért beszélt, hogy meghallják, mert tudta, hogy a hízelkedés az eleségre való szertevésnek a legjobb módja; a Mögger meg tudta, hogy a Sakál e végből beszélt; és a Sakál tudta, hogy a Mögger tudja, hogy a Mögger tudja, hogy a Sakál tudja, hogy a Mögger tudja; ennél fogva tehát mind a ketten nagyon meg voltak egymással elégedve.

A vén barom fölhozta magát a partra lihegve, rőtögre és mormogta — tiszteljétek az öregeket és a rokkantakat! — eközben meg háromszögletes fejének tetején a nehéz, szarus szemhéjak alól apró szemé parázként izzadt, puffadt hordó-testét meg mankós lábai közt tologatta előre. Azután megtelepedett és a Sakál hármennyre ismerte is szokásait, mégis önkénytelenül megrezsent, immár századik ízben, amikor észrevette, hogy a Mögger mily csalóka módon utánozza a zátonyon megfeneklett fatörzset. Még arra is fáradságot vett magának, hogy pontosan akkora szögben feküdjék, amekkorát a természetes módon megfeneklett fatörzs a vízzel képezne, tekintettel az évszaknak megfelelő áramlatra abban az órában és azon a helyen. Mindez csak szokás doiga, persze, mert a Mögger szórakozás végett jött ki a partra; a krokodilus azonban teljesen sohasem lakik jól és ha a hasonlatosság félrevezeti a Sakált, nem élt volna addig, hogy róla bölcselkedjék.

— Gyermekem, nem hallottam semmit, szót a Mögger és felszemét lehunyta. A víz a fülembe zúgott és az éhségtől szédültem is. Amióta a vasuti hid megépült, a falubeli népeim megszűntek engem szeretni; és ebbe beleszakad a szívem.

— Mely gyalázat! mondá a Sakál. És pedig ilyen nemes egy szív! Fölfogásom szerint azonban minden ember egyforma.

— Nincs igazad, ugyancsak különböznek egymástól, felelt szeliden a Mögger. Némelyik olyan sovány, mint a csónakrud. Mások ellenben olyan kövérek, mint a fiatal sa-kutya. Embert ok nélkül soha meg nem szólának. Van mindenféle fajtája; hosszú évek tapasztalatából rájöttem azonban, hogy egyre-másra mind nagyon jó. Férfiak, asszonyok, gyermekek — nincs mit kifogásolnom rajtuk. És el ne feledd, gyermek, aki ostromozza a világot, azt a világ megostorozza.

— A hízelkedés haszontalanabb, mint az üres pléhfazék a hasban. De amit éppen most hallottunk, az igaz bölcsesség! — szót az Adjutáns és egyet dobbantott egyik lábával.

— Gondoljátok meg azonban halátlansá-

gukat e kiválóság iránt, — kezdte rá gyöngéden a Sakál.

— Nem az, nem az, nem halátlanság! — mondta a Mögger. — Nem gondolnak másokra, ez az egész. De amikor állomásomon fekszem a gázló alatt, észrevettem, hogy az új hidnak lépcsői kegyetlenül meredek; koros ögyének, meg fiatal gyermekek alig bírnak rajtuk járni. A korosak, igaz, nem érdemesek, hogy sokat törődjem velük; ellenben szívem fáj, — valósággal sajog — az apró, kövér gyermekekért. Miadazonáltal, azt hiszem, némi idő múlva, ha majd a hidnak újdonságában rejlő varázsa megköpi, látjuk népeimnek meztelen, barna lábait ismét bátran a gázlón át a vizet tiporni. Akkor megint fölvirul a tisztelet az öreg Mögger iránt.

— Semmiesetre sem csalódom; de csak ma délben is láttam a Ghót széléről eluszó kökörcsin-koszorukat, — jegyezte meg az Adjutáns. Kökörcsin koszoru Indiaszerte vallásos tisztelet jele.

— Tévedés, tévedés. A csemegeárus felesége volt. Évről-évre homályosodik szeméylaga, nem bírja már a fatörzset megkülönböztetni tőlem — a Ghót Möggerjétől! Észrevettem tévedését, amikor a koszorut dobta, hiszen közvetlenül a Ghót tövében feküdtem; ha még egyet lép előre, megismertetem volna némi csekély különbséggel. Mindazonáltal jóakaratot tanusított; tekintetbe kell vennünk az adakozó szándékát.

— Mi a haszna kökörcsin koszoruból annak, aki szemétdombra szorul? — szót a bolházkodó Sakál, egyik szemét azonban, nagy óvatosan, le nem vette a Szegények Védőjéről.

— Igaz; csak hogy még nem fogtak hozzá annak a szemétdombnak a rakásához, amely engem hord. Ötször láttam a folyót elhúzódni a falutól és új földet rakni az utca végébe. Ötször láttam a falut a parton újra épülni és még ötször fogom újraépülését látni. Nem vagyok én hűtelen, halra vadászó Gavial, én, ma Keziben, holnap Preyegen, ahogyan mondani szokás, hanem a gázlónak igaz, hű öre. A falu, gyermek, nem hiába viseli nevemet és „aki sokáig örködik” — úgy tartja a közmondás — „végre elnyeri jutalmát”.

— Én is sokáig örködtem, nagyon sokáig, csaknem születésem óta és jutalmam marás meg ütle, mondta a Sakál.

— Ho! ho! ho! — ordította az Adjutáns.

„Sakálka augusztusban született;
Szeptember nagy esőt hoz,
„Jaj, ilyen rettentő árvízre”, szól,
„Biz isten nem emlékszem.”

Az Adjutánsnak rendkívül kellemetlen egy sajátosága van. Bizonytalan időközökben lábait görcs vagy rángató rohamok kinozzák és daczára, hogy sokkal erősebb az összes másfajta darunál, pedig azok mind megannyian rendkívül tisztességesek, hirtelen nekikezd falabu-rokkant hárczi táncznak félig kitérja szárnyait és tarfejét föl-le kapdossa; ezenfelül, csakis előtte ismeretes okoknál fogva, nagy gondosan ugyanakkorra osztja be leghevesebb rohamait, amikor leghabóritóbb megjegyzéseit teszi. Dalának végső szavánál ismét „vigyázz”-állásba vágódott, még tiszszerte adjutánsabban mint annak előtte.

A Sakált ette a mérég, daczára, hogy már három évszakot megért; nem lehet azonban a sértést olyan egyéntől fölvenni, akinek a csőre egy rőt hosszú és képes azzal úgy döfni, akár a dárdával. Az Adjutáns hirhedett a gyávaságáról, a Sakál azonban e tekintetben még tultesz rajta.

— Elmünk kell, hogy okulhassunk, szót Mögger, és nem kell elfelejteni, gyermek, hogy a kicsi Sakál közönséges, az olyan Mögger ellenben, aminő én vagyok, ritkaság. Azért mégsem gögösködöm, mert a gög veszteséget okoz jól figyelj, a Végzet teszi, Végzetét még senki, uszszék, járjon vagy szaladjon bár, se kifogásolja.

(Folytatása következik.)

A főszerkesztő távollétében

a szerkesztésért felelős: Kálnoky J. h. szerkesztő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szombat, 1898. július 23-án.

VÁROSLIGETI SZINKÖR

Igazgató Föld Zsigmond.

Székely Kornél, a Magyar színház tagja, mint vendég.

Háromláb kapitány.

Énkes bohózat 3 felvonásban.
Írta: Kövesy Albert és Farago Jenő.

Kezdeté 7 órakor.

BUDAI SZINKÖR

Az össze-vissza fogadó.

(L'Auberge du Tohu-Bohu.)

Operetta 3 felvonásban.
Kezdeté 7 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ Ó-BUDÁN.

Igazgató: Fejér Dezsd

A vasember.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Szt.-Lukácsfürdő.

Étterem, kávéház és amerikai bar.

Helyiségekben egész nap

katonazene.

Étkezés teríték szarint. Pontos kiszolgálás.

Mérsékelt árak.

Tisztelettel Fodor L. József.

Finom női leghőnemtűkötés és

menyasszonyi kelengyéket

julányos árban, legnagyobb választékban ajánl

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászonraktára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Soványító-szappan

SAVON VERT DE L'AMIRAL

(operatívus alapján) 1197

Csak az általa kezelt testrészt, hasat, csipőket, tokát soványítja diéta, hivatali és egészségügyi akadályok nélkül. Orvosilag ki-róbbálva. Törvényi g védve. Ára darabonként 2 frt 50 kr.

Főraktár: Keresztespálya, Wien, I.

Magyar üvegbiztosító-társaság

Budapest, Váci-körút 31. szám.

Biztosít tükörfelügyelőkkel portálékban, üvegeketeket egész építmenyeknél, a legelőzőbb díjak és a legpontosabb leszámítás mellett. Több évre szóló biztosításnál teljemen kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is.

Ügyes Ügyvőkök kezesnek.

Czimbalom-

kedvelőknek van szerencsém szab. hírnévű „Centrális” czimbalmomat podállal vagy nélkül melegen ajánlani. A „Centrális” czimbalomnak azon előnye van, hogy a fehéren alkalmazott acérrudak fonékének megpedesését megóvják és elhárítják az örökös hangvesztést. Tekintetbe véve hangszer-életem szak- és czélszerű berendezését és anyagok nagyban beszerését, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy gyártmányaimat felette olcsóbb vételáron becsáthatom forgalomba, mint bárki. Fell kell említenem, hogy hangszerem begyakorolt munkáim által felügyeletem alatt készítenek.

Számos elismerést bármikor rendelkezésre becsáthatok.

APPEL IG. Gróf Károlyi-u. 24.

2 évi jóté. Alapított 1872.

Képes árjegyzék ingyen.

FOGAK

2 forinttól, anélkül, hogy a gyökört el kellene távolítani, szájpaddással a anélkül (hidmunka). Foglászó fájalom nélkül. (Cocain-injectio.) Igen tartós fogtű. Fogkoronák gyökerekre illesztettek, melyek a szájpaddást fölleszesező teszik.

Fogorvos dr. NEUFELD,

Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Draher-palota.

Kézimunkák

mindkülönbözőn hímzőanyagok és hímzőszövetek rendkívül nagy választékban

szabott gyári árakon kaphatók
Bérczi D. Sándor,
női kézimunka nagyiparosnő Budapest, Károly-utca 4. szám.
Képes árjegyzék 1196 eredeti kézimunka-rajzzal kívánatra rendelkezésre áll.
Gyári raktára a legjobbnak elismert „Victoria” kézhímzőgépnek darabja 4 forint.

Világos kézi hímzőgép.
Vásárlóknak árujegyzék ingyen kapható.
Bővebb hímzőkötés és hímzőanyagok nagy választékban.

